

Utgiftsområde 21 Energi

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för utgiftsområde 21 Energi som totalt uppgår till ca 2,9 miljarder kronor för 2017. Vidare ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till avgiftsuttag för elberedskapsavgiften och det regeringen i övrigt har föreslagit om de olika anslagen. När det gäller Affärsverket svenska kraftnät tillstyrker utskottet regeringens förslag dels till investeringsplan för perioden 2017–2020, dels till finansiella befogenheter för 2017.

Utskottet föreslår även att riksdagen ska avslå motionsyrkanden som gäller målen för utgiftsområdet och ett yrkande som gäller Svenska kraftnäts ekonomiska mål.

Utskottet har därtill följt upp regeringens resultatredovisning för utgiftsområdet och redovisar i ett ställningstagande sina iakttagelser med utgångspunkt i uppföljningen.

I betänkandet finns tre reservationer (SD, C, V). I en reservation (SD) finns ett alternativt förslag när det gäller anslagen inom utgiftsområdet. Företrädarna i utskottet för Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har avstått från att delta i beslutet om anslag och hänvisar i särskilda yttranden i stället till de budgetförslag som respektive parti har lagt fram.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:1, utgiftsområde 21 Energi.

Tolv motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Budgetprocessen i riksdagen	6
Rambeslutsprocessen	6
Uppföljning av regeringens resultatredovisning	6
Betänkandets disposition.....	7
Utskottets överväganden.....	8
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 21	8
Inledning	8
Propositionen	8
Utskottets ställningstagande.....	11
Målen för utgiftsområde 21	15
Motionerna.....	15
Utskottets ställningstagande.....	15
Anslag inom utgiftsområde 21	16
Inledning	16
Propositionen	17
Motionerna.....	30
Vissa kompletterande uppgifter	36
Utskottets ställningstagande.....	40
Svenska kraftnäts ekonomiska mål.....	43
Propositionen	43
Motionen	44
Utskottets ställningstagande.....	44
Reservationer	45
1. Målen för utgiftsområde 21, punkt 1 (C).....	45
2. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (SD).....	46
3. Svenska kraftnäts ekonomiska mål, punkt 3 (V)	50
Särskilda yttranden	52
1. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (M)	52
2. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (C)	53
3. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (V)	56
4. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (L)	57
5. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (KD)	59
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	62
Propositionen	62
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	62
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	64
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och oppositionens förslag till beställningsbemyndiganden.....	65
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets anslagsförslag	66
<i>Bilaga 5</i>	
Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden	67

<i>Bilaga 6</i>	
Reservanternas anslagsförslag	68
<i>Bilaga 7</i>	
Reservanternas förslag till beställningsbemyndiganden	69

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Målen för utgiftsområde 21

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1558 av Betty Malmberg (M) yrkande 1 och

2016/17:3119 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 2.

Reservation 1 (C)

2. Anslag inom utgiftsområde 21

a) Anslagen för 2017

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 21 enligt utskottets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 21 punkt 4 och avslår motionerna

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 17,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 20 och 37,

2016/17:2898 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2016/17:3127 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 1,

2016/17:3438 av Rickard Nordin m.fl. (C) och

2016/17:3459 av Maria Weimer m.fl. (L).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i utskottets förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 21 punkt 5.

c) Godkännande av investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät

Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2017–2020 som riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 21 punkt 2.

d) Finansiella befogenheter för Affärsverket svenska kraftnät

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2017 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 21 punkt 3.

e) Avgiftsuttag för elberedskapsavgiften

Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 255 000 000 kronor under 2017.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 21 punkt 1.

Reservation 2 (SD)

3. Svenska kraftnäts ekonomiska mål

Riksdagen avslår motion

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 17.

Reservation 3 (V)

Stockholm den 24 november 2016

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M)*, Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M)*, Josef Fransson (SD), Hanif Bali (M)*, Per-Arne Håkansson (S), Lise Nordin (MP), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*, Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD)*, Mattias Jonsson (S), Anna-Caren Säterberg (S), Maria Weimer (L)* och Rickard Nordin (C)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2016/17:1 i de delar som gäller utgiftsområde 21 Energi och ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2016/17. Regeringens förslag till riksdagsbeslut samt de motioner som behandlas i detta betänkande finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2017 och de avvikelser från dessa som företrädarna för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår i sina respektive anslagsmotioner. Utskottets förslag till anslagsfördelning för 2017 och till beställningsbemyndiganden finns i bilagorna 4 och 5. I bilaga 6 redovisas den anslagsfördelning som föreslås i en reservation (SD). Därutöver innehåller betänkandet ytterligare två bilagor som gäller bemyndiganden för några av anslagen (bilagorna 3 och 7).

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i processens första steg fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen). Riksdagen har, med bifall till regeringens förslag, bestämt utgiftsramen för 2017 för utgiftsområde 21 Energi till 2 876 898 000 kronor (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1). I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen inom utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslagen inom utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen), vilket motsvarar det andra och avslutande steget i budgetprocessen.

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen redovisa de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottets beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottets uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 21 Energi i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Utskottets överväganden inleds i det nästföljande avsnittet med en redovisning av utskottets uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen. Därefter behandlar utskottet två motioner som gäller målen för energipolitiken. I därpå följande avsnitt behandlas regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdet samt de anslagsrelaterade motförslag som finns i ett antal motioner. I samband med behandlingen av anslagsförslagen tar utskottet också ställning till regeringens förslag som gäller elberedskapsavgiften och Affärsverket svenska kraftnäts investeringsplanering och finansiella behovigheter. Avslutningsvis behandlas en motion om avkastningskraven på Svenska kraftnät.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 21

Inledning

Hösten 2015 genomförde näringsutskottet en uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2016, utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Uppföljningen omfattade i första hand en översiktlig genomgång och analys av de mål och indikatorer som hade använts inom respektive utgiftsområde. Därutöver undersöktes resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat. Syftet med uppföljningen var att ta fram ett fördjupat underlag till näringsutskottets beredning av budgetpropositionen och för utskottets fortsatta dialog med regeringen om utvecklingen av mål- och resultatstyrningen inom utskottets beredningsområde. Utskottets ställningstaganden med anledning av iakttagelserna redovisades i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde (bet. 2015/16:NU1, bet. 2015/16:NU2 och bet. 2015/16:NU3).

Näringsutskottets grupp för uppföljning och utvärdering (Nuguu) har under hösten 2016 följt upp i vilken utsträckning regeringen i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) har beaktat och tillgodosett de synpunkter på resultatredovisningen som utskottet framförde i förra årets budgetbetänkanden.

Propositionen

Mål för utgiftsområdet

Energipolitiken präglas av mål som är beslutade på flera olika nivåer, allt från EU-nivå och ned till myndighetsnivå. Flera av dessa mål redovisas i budgetpropositionen, om än inte under den inledande rubriken Mål.

Av budgetpropositionen för 2017 framgår att det övergripande målet för energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på villkor som är konkurrenskraftiga jämfört med omvärlden. Enerkipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Härigenom främjas en god ekonomisk och social utveckling i hela Sverige. Regeringen anger att detta och övriga relevanta mål för energipolitiken framgår av riksdagens beslut i juni 2002 om riktlinjer för energipolitiken (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17). Vilka dessa ”övriga relevanta mål” är redovisas dock inte närmare.

Av budgetpropositionen framgår vidare att det i enlighet med propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi har beslutats om ett antal energipolitiska mål (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25). Därefter redovisas emellertid endast följande tre mål:

- Andelen förnybar energi ska 2020 utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen.
- Andelen förnybar energi i transportsektorn ska 2020 vara minst 10 procent.
- Energianvändningen ska vara 20 procent effektivare till 2020. Målet uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020.

Vidare anges det att Sverige och Norge sedan den 1 januari 2012 har en gemensam elcertifikatsmarknad med det gemensamma målet att öka den förnybara elproduktionen med 28,4 terawattimmar (TWh) mellan 2012 och 2020. Det gemensamma målet delas mellan länderna. Sverige har satt upp ett nationellt finansieringsmål som ligger i linje med det gemensamma målet. Det nationella målet är att finansiera 30 TWh ny förnybar elproduktion till 2020 jämfört med 2002 (prop. 2014/15:123, bet. 2015/16:NU6). Det nya nationella finansieringsmålet ersätter det mål som riksdagen tidigare har fastställt för produktion av förnybar el som innebar en ökning med 25 TWh till 2020 jämfört med 2002.

Därefter anges att i enlighet med propositionen Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem (prop. 2012/13:21, bet. 2012/13:NU6) ska insatser för forskning och innovation på energiområdet inriktas så att de kan bidra till uppfyllandet av uppställda energi- och klimatmål, den långsiktiga energi- och klimatpolitiken samt relevanta energirelaterade miljö kvalitetsmål.

Avslutningsvis anger regeringen att dess målsättning är att Sveriges elproduktion ska vara 100 procent förnybar. Här hänvisar regeringen till den energiöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna som presenterades i juni 2016 där det slås fast att målet är 100 procent förnybar elproduktion 2040.

Övriga mål och prioriteringar

De mål som har redovisats ovan återfinns alltså under rubriken Mål för utgiftsområdet i budgetpropositionen för 2017, utgiftsområde 21 Energi. Under den övergripande rubriken Resultatredovisning redovisas dessutom löpande flera ytterligare mål som andra än riksdagen har beslutat om. Det kan exempelvis handla om mål som regeringen eller någon myndighet har ställt upp eller mål som gäller för någon särskild satsning. Utöver det som uttryckligen betecknas mål förekommer även målliknande begrepp som exempelvis visioner, prioriteringar, riktlinjer eller att en insats har ett särskilt angivet syfte.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Avsnittet 2.5 Resultatredovisning sträcker sig över sidorna 16–53 i budgetpropositionen, utgiftsområde 21 Energi. Redovisningen inleds i avsnitt 2.5.1 med en beskrivning av det som betecknas resultatindikatorer och andra bedöm-

ningsgrunder. I två tabeller redovisas dels det som betecknas tre centrala resultatindikatorer, dels övriga resultatindikatorer. Indikatorerna i den förstnämnda tabellen uppges syfta till att följa upp de energipolitiska mål som ska vara uppfyllda till 2020. I tabellen redovisas utfallet för följande tre indikatorer:

- Total andel förnybar energi
- Andel förnybar energi i transportsektorn
- Energiintensitet.

För de två förstnämnda indikatorerna omfattar tabellen värden för tidsperioden 2006–2015. För indikatorn Energiintensitet redovisas värden för perioden 2009–2015.

I den andra tabellen redovisas värden för 16 s.k. övriga resultatindikatorer, och det hänvisas till efterföljande delavsnitt i resultatredovisningen. Det anges även att utvecklingen inom olika delområden redovisas i de efterföljande avsnitten.

Resterande del av avsnittet Indikatorer och andra bedömningsgrunder (s. 18–24) torde därmed omfatta det som regeringen anser vara andra bedömningsgrunder. Dessa redovisas under följande underrubriker:

- Energibalansen
- Elbalansen
- Försörjningstrygghet
- Ekologisk hållbarhet
- Jämställdhet inom energisektorn
- Konkurrenskraft
- Internationellt och EU.

Regeringens resultatredovisning

Resterande del av resultatredovisningen är tematiskt indelad i följande avsnitt:

- Elmarknad
- Gasmarknad
- Värmemarknad
- Energieffektivisering
- Förnybar energi
- Energiforskning och innovation
- Resultatredovisning för Svenska kraftnät.

I samtliga avsnitt utom det sistnämnda använder regeringen underrubrikerna Mål, Resultat samt Analys och slutsatser. Flera av de underavsnitt som rubriceras resultat delas i sin tur in i ytterligare undernivåer.

Utskottets ställningstagande

Allmänna iakttagelser

Liksom i förra årets budgetbetänkanden vill utskottet inledningsvis framhålla att en klar och tydlig resultatredovisning bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får. Regeringens resultatredovisning är ett viktigt underlag för riksdagens budgetberedning. En utgångspunkt för riksdagens uppföljning av budgetpropositionens resultatredovisning är att det ska vara möjligt för utskottet att följa kopplingen mellan mål, insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag. Utskottet välkomnar det arbete som pågår med att utveckla den ekonomiska styrningen, och som bidrar till att förbättra resultatredovisningen från regeringen till riksdagen.

Hösten 2015 genomförde utskottet en uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2016, utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Uppföljningen omfattade en översiktlig genomgång och analys av i första hand de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Dessutom undersöktes resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat. Syftet med uppföljningen var att ta fram ett fördjupat underlag till utskottets beredning av budgetpropositionen och för utskottets fortsatta dialog med regeringen om utvecklingen av mål- och resultatstyrningen inom utskottets beredningsområde. Utskottets ställningstaganden med anledning av iakttagelserna redovisades i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde (bet. 2015/16:NU1, bet. 2015/16:NU2 och bet. 2015/16:NU3).

Utskottet har i samband med budgetberedningen hösten 2016 följt upp i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett utskottets synpunkter på resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1).

På ett allmänt plan konstaterade utskottet hösten 2015 att flera iakttagelser inte bara är gemensamma för de tre utgiftsområden som utskottet bereder utan också är giltiga för andra utgiftsområden. Det är också viktigt att påpeka att flertalet av dessa iakttagelser inte ansågs vara specifika för 2016 års budgetproposition. Vidare noterade utskottet att resultatredovisningens struktur skilde sig åt mellan de tre utgiftsområdena. Utskottet ansåg det därför vara berättigat att reflektera över om detta främst avspeglar de tre utgiftsområdenas särarter eller om en mer enhetlig disposition hade varit möjlig att använda för att öka läs- och jämförbarheten. Denna reflektion kvarstår även detta år.

När det gäller resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2017 konstaterar utskottet inledningsvis att regeringen i utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv inte refererar till utskottets ställningstaganden om resultatredovisningen i förra årets budgetbetänkanden. Inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt hänvisar regeringen endast till utskottets ställningstagande när det gäller hur vissa av indikatorerna kan kopplas till det mål för politikområdet som riksdagen har fastställt (prop. 2016/17:1, utg.omr. 19 s. 14). Vidare är det inom samtliga tre utgiftsområden möjligt för regeringen att ytterligare tydliggöra

sambanden mellan mål, insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag.

Generellt har det inom utgiftsområdenas resultatredovisning genomförts vissa förändringar och tillägg jämfört med förra årets budgetproposition, vad gäller både mål, indikatorer och resultatredovisning.

Iakttagelser om utgiftsområde 21 Energi

Målen

Regeringens redovisning av målen för utgiftsområde 21 Energi sammanfaller i huvudsak med den struktur som användes i budgetpropositionen för 2016.

Hösten 2015 konstaterade utskottet att energipolitiken präglas av mål som är beslutade på flera olika nivåer. Vidare redovisade utskottet uppfattningen att det ofta är svårt att utläsa hur riksdagens övergripande mål förhåller sig till övergripande EU-mål och till mål som anges på lägre nivåer i målhierarkin. Utskottet påpekade att tydligheten kunde öka om regeringen i budgetpropositionen gör mer direkta och frekventa referenser till de riksdagsbundna målen för att på så sätt göra det lättare för läsaren att återknyta till de överväganden som regeringen och riksdagen gör i samband med att mål föreslås och beslutas. Utskottet kan konstatera att det inte har gjorts några nämnvärda förändringar i denna riktning i budgetpropositionen för 2017, vilket motiverar utskottet att återupprepa betydelsen av att det berörda avsnittet ses över när det gäller detta.

I likhet med vad som anfördes i budgetpropositionen för 2016 framhåller regeringen även i budgetpropositionen för 2017 att det regelverk som beslutas på EU-nivå är en viktig utgångspunkt för den svenska energipolitiken. Mot den bakgrunden framförde utskottet att det hade varit klagande om de energipolitiska EU-målen hade redovisats redan under det inledande målavsnittet. Någon anpassning i linje med utskottets förslag har inte gjorts i årets budgetproposition, utan de EU-relaterade energipolitiska målen redovisas fortfarande först i resultatredovisningens underavsnitt Internationellt och EU. Utskottet står fast vid uppfattningen att det finns beaktansvärda skäl att tydliggöra EU-målen i målavsnittet.

Indikatorer och andra bedömningsgrunder

Hösten 2015 ställde sig utskottet positivt till att regeringen hade redovisat ett antal resultatindikatorer som syftade till att underlätta bedömningen av det resultat som har uppnåtts inom utgiftsområdet. Utskottet ansåg även att det var bra att indikatorernas utveckling redovisades över några års tid. I budgetpropositionen för 2017 har redovisningen förtydligats genom att tabellen med indikatorer har delats i två: centrala resultatindikatorer och övriga resultatindikatorer. I den förstnämnda tabellen redovisas ett betydligt längre tidsintervall (2006–2015) än i budgetpropositionen för 2016, vilket gör det lättare att följa utvecklingen över tid. Möjligen hade denna utveckling kunnat ha visualiserats på något annat sätt och därmed blivit ännu tydligare.

I likhet med vad utskottet anförde hösten 2015 är återkopplingen i årets resultatredovisning till de indikatorer som redovisas i de båda tabellerna fortfarande begränsad. I tabellen över övriga resultatindikatorer görs visserligen vissa hänvisningar till avsnitt längre fram i propositionen, men i dessa avsnitt görs inga direkta återkopplingar till det som redovisas i tabellen. Här anser utskottet att det finns potential för regeringen att med relativt enkla medel länka ihop olika delar av budgetpropositionen på ett sätt som tydliggör sambanden mellan mål och resultat och som gör det lättare att bedöma resultatutvecklingen.

Den ovannämnda uppdelningen av resultatindikatorerna kan i någon utsträckning anses tillgodose det som utskottet efterlyste hösten 2015 om att tydligare bör framgå vilken funktion indikatorerna har haft när det gäller regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen. Det är dock ännu oklart hur resultatindikatorerna förhåller sig till det som betecknas andra bedömningsgrunder. Dessa andra bedömningsgrunder redovisas under samma underrubriker som i budgetpropositionen för 2016 med undantag för rubriken Jämställdhet inom energisektorn som är ny.

Hösten 2015 efterfrågade utskottet ett klargörande av vad regeringen anser vara en annan bedömningsgrund och hur bedömningsgrunder av detta slag används för att värdera det energipolitiska resultatet. Önskemålet har inte fått någon synbar effekt i budgetpropositionen för 2017. Därmed kvarstår utskottets uppfattning att kopplingen mellan målen och det som regeringen anser vara andra bedömningsgrunder är otydlig, vilket gör det svårt att bedöma det resultat som redovisas och hur regeringen värderar resultatet i förhållande till relevanta mål.

Resultatredovisningen

Hösten 2015 konstaterade utskottet att resultatredovisningsavsnittet i budgetpropositionen i fråga om utgiftsområde 21 Energi var omfattande och att det i inte obetydlig utsträckning bestod av utförliga beskrivningar som egentligen inte rörde verksamhetens resultat utan som mer kunde betraktas som olika insatser eller omvärldsfaktorer. Utskottet ansåg att det därför var svårt att få en överblick och förståelse för vad regeringen anser vara det resultat som har uppnåtts inom utgiftsområdet och hur detta resultat förhåller sig till de mål som riksdagen har beslutat om. Enligt utskottets uppfattning gjorde resultatredovisningens omfattning och mindre stringenta karaktär att den information som riksdagen behöver för sina beslut framträdde mindre tydligt.

Resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2017 följer samma indelning som motsvarande avsnitt i budgetpropositionen för 2016. Utskottet finner inte att regeringen i budgetpropositionen för 2017 har vidtagit några åtgärder som på ett påtagligt sätt bidrar till att göra det lättare för riksdagen eller andra att ta till sig resultatredovisningen. Utskottets önskemål om en tydligare åtskillnad mellan å ena sidan beskrivningar av det allmänna tillståndet och utvecklingen på det energipolitiska området och å andra sidan de faktiskt upp-

nådda resultaten av statens insatser kan alltså betraktas som ett utvecklingsområde. Utskottet ser sig därför nödsakat att upprepa det som anfördes i förra årets budgetbetänkande, nämligen att resultatredovisningen i första hand bör vara en beskrivning av de faktiskt uppnådda resultaten av genomförda statliga insatser och en bedömning av resultatets förhållande till de riksdagsbundna målen.

Vidare påpekade utskottet hösten 2015 att det kunde finnas skäl att på ett samlat och mer renodlat sätt redovisa det som skulle kunna betecknas som energipolitikens medel. Utskottet konstaterade att resultatredovisningsavsnittet blir överskådligt och att länken energipolitikens medel försvinner när regeringen väljer att redovisa så gott som alla energipolitiska medel under rubriken resultatredovisning. I detta avseende har regeringen inte gjort några anpassningar som bidrar till att komma till rätta med detta problem i årets budgetproposition.

När det gäller energipolitiska styrmedel efterlyste utskottet i förra årets budgetbetänkande även någon form av resonemang från regeringens sida om olika skatters betydelse som ett medel för att uppnå energipolitiska mål. Utskottet konstaterade då att energi- och klimatskatter samt andra skatter påverkar energiproduktionen/energianvändningen och att det därför kunde vara motiverat att beröra detta inom utgiftsområde 21 även om statsbudgetens inkomstsida främst behandlas på annan plats i budgetpropositionen. Utskottets iakttagelse på detta område har inte gett något avtryck i budgetpropositionen för 2017.

Hösten 2015 förordade utskottet att regeringen skulle se över de avsnitt i resultatredovisningen som betecknas Analys och slutsatser. Utskottet påpekade bl.a. att det i dessa avsnitt genomgående bör föras resonemang om i vilken utsträckning graden av måluppfyllelse har ett samband med statliga insatser eller är ett utfall av andra faktorer. Vidare efterfrågade utskottet en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för de riksdagsbundna målen.

Här noterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2017 har lagt till ett stycke i resultatredovisningsavsnittet med en samlad bedömning av måluppfyllelsen i linje med vad utskottet anförde hösten 2015. Detta ser utskottet positivt på. Om liknande bedömningar fortsättningsvis även görs i respektive analys- och resultatavsnitt skulle det höja resultatredovisningens kvalitet ytterligare.

Avslutningsvis vill utskottet även detta år understryka värdet av att regeringen kopplar sina bedömningar av måluppfyllelsen till det anslagsförslag inom utgiftsområdet som är kärnan i regeringens budgetförslag. Hösten 2015 underströk utskottet att tydlighet i detta avseende underlättar riksdagens beredning av budgetförslagen. Kopplingen mellan mål, anslag och resultat och vice versa kan utvecklas ytterligare. Här kan exempelvis nämnas att ordet mål överhuvudtaget inte förekommer i avsnittet där anslagsförslagen presenteras och att specifika anslag omnämns i mycket begränsad utsträckning i resultatredovisningen. Enligt utskottets bedömning skulle det vara en relativt okompli-

cerad operation att göra fler referenser mellan avsnitten och på så sätt tydliggöra sambandet mellan dessa i budgetpropositionen när det gäller utgiftsområde 21 Energi.

Målen för utgiftsområde 21

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som på olika sätt gäller målen för utgiftsområde 21 Energi. Utskottet hänvisar bl.a. till att det finns en bred samling bakom värdet av energipolitiska målsättningar och spelregler som är stabila över tid och att det om möjligt tas samlade politiska grepp om dessa frågor.

Jämför reservation 1 (C).

Motionerna

I motion 2016/17:1558 av Betty Malmberg (M) slår motionären fast att kärnkraft är basen i den svenska elproduktionen. Hon betonar vidare vikten av att det satsas på en ren energiproduktion som baseras på kärnkraft, vattenkraft och biobaserade energikällor. Enligt motionären bör riksdagen genom ett tillkännagivande framföra till regeringen att målet för den svenska energiproduktionen bör vara att uppnå klimatneutralitet, dvs. att inte bidra till växthuseffekten (yrkande 1).

I kommittémotion 2016/17:3119 av Anders Åkesson m.fl. (C) begärs ett tillkännagivande om att Sverige bör höja ambitionerna till 30 procent förnybar energi i transportsektorn till 2020 (yrkande 2). Motionärerna påpekar att utsläppen från transportsektorn är den största klimatutmaningen i Sverige och framhåller att Centerpartiet vill se än mer förnybart i transportsektorn för att kunna nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030.

Utskottets ställningstagande

Energifrågor har stor betydelse för såväl samhällsutvecklingen i allmänhet som enskilda individer. Dessutom kan flera internationella och globala spörsmål kopplas till hur energifrågor hanteras både i Sverige och i andra länder.

Det övergripande målet för energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga energitillgången på konkurrenskraftiga villkor. Enerkipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat. Utskottet noterar att det också finns andra mål angivna i den energiöverenskommelse som har träffats mellan fem partier.

I vissa avseenden finns det dock delade meningar om energipolitiken och de mål som bör vara vägledande för politikområdet. Det kan ändå anses finnas en bred samling bakom värdet av energipolitiska målsättningar och spelregler

som är stabila över tid och att det om möjligt tas samlade politiska grepp om dessa frågor.

Motionerna 2016/17:1558 (M) och 2016/17:3119 (C) avstyrks i de aktuella delarna.

Anslag inom utgiftsområde 21

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi i enlighet med vad utskottet föreslår och som framgår av bilaga 4. Utskottets förslag till anslag överensstämmer med regeringens förslag. Riksdagen fastställer även avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften och godkänner de förslag om bemyndiganden som läggs fram i propositionen. Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för perioden 2017–2020 för Affärsverket svenska kraftnät och bemyndigar regeringen att ge affärsverket finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen har föreslagit för 2017. Slutligen avslår riksdagen samtliga motionsyrkanden som behandlas i avsnittet.

Jämför reservation 2 (SD) och särskilda yttrandena 1 (M), 2 (C), 3 (V), 4 (L) och 5 (KD).

Inledning

Med bifall till regeringens förslag har riksdagen bestämt utgiftsramen för 2017 för utgiftsområde 21 Energi till 2 876 898 000 kronor (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1). Näringsutskottet har i ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2016/17:NU2y) föreslagit att det ska tillstyrka regeringens förslag till ramar för 2017 för utgiftsområdet. I yttrandet har Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna i avvikande meningar förordat sina respektive partiers förslag till ram för utgiftsområdet. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till ramar för 2017 samt beräkningar för perioden 2018–2020 framgår av tabell 1.

Tabell 1. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 21 Energi*Miljoner kronor*

År	Regeringens förslag	Avvikelser från regeringens förslag				
		M	SD	C	L	KD
2017 (föreslagen ram)	2 877	-421	-355	+144	-306	-113
2018 (utgiftsberäkning)	2 740	-443	-355	+138	-314	-419
2019 (utgiftsberäkning)	2 798	-446	-355	+135	-318	-422
2020 (utgiftsberäkning)	2 358	-399	-140	+151	*	-324

* = Ingen uppgift angiven för 2020

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen inom utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag inom utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Regeringens förslag till fördelning på olika anslag inom utgiftsområdet framgår av tabellen i bilaga 2. I bilagan redovisas också de motförslag som finns i oppositionspartiernas utgiftsområdesmotioner: motionerna 2016/17:3127 (M), 2016/17:2898 (SD), 2016/17:3438 (C), 2016/17:3459 (L) och 2016/17:3393 (KD).

Den utgiftsram som riksdagen har beslutat är i regeringens förslag fördelad på elva anslag. Åtta av dessa anslag kompletteras med förslag till bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser som leder till utgifter de kommande åren (se bilaga 3). Dessutom föreslår regeringen att riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften för 2017.

I det följande redovisas inledningsvis utgiftsområdets omfattning så som det beskrivs i budgetpropositionen. Vidare refereras det som regeringen anför i budgetpropositionen under rubriken Energipolitikens inriktning. Därefter redovisas regeringens överväganden när det gäller vart och ett av de elva anslagen. Sedan redovisas regeringens förslag till beslut om en investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät och om finansiella befogenheter för affärsverket. Även regeringens förslag om nivån på avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften finns med i redovisningen. Slutligen refereras de motioner som innehåller förslag som direkt gäller anslagen eller som bedöms kunna påverka de föreslagna anslagen.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 21 Energi i budgetpropositionen omfattar frågor om tillförsel, distribution och användning av energi. Energipolitiken bygger på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU, dvs. att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Ansvaret för åtgärderna ligger främst på Statens energimyndighet (Energimyndigheten), Energimarknadsinspektionen och Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät).

Energipolitikens inriktning

Energikommisionen och energiöverenskommelsen

Enligt regeringens uppfattning kräver framtidens energiförsörjning lösningar som ger en trygghet, konkurrenskraftig och ekologiskt hållbar tillgång på el. Elkunder ska också kunna förvänta sig att det finns el tillgängligt vid alla tidpunkter under året. Mot den bakgrunden tillsatte regeringen i mars 2015 en parlamentarisk kommission – Energikommisionen – som ska lämna underlag till en bred politisk överenskommelse om den långsiktiga energipolitiken. Energikommisionens uppdrag ska slutredovisas till regeringen senast den 1 januari 2017. Därefter bör det enligt regeringens uppfattning inrättas en genomförandegrupp som är sammansatt av representanter från de partier som står bakom energiöverenskommelsen. Genomförandegruppen ska kontinuerligt följa upp överenskommelsen.

Den 10 juni 2016 presenterades en bred blocköverskridande ramöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna. Överenskommelsen slår fast att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Vidare slås det fast att målet 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Enligt överenskommelsen är det ett mål, inte ett stopdatum, som förbjuder kärnkraft, och överenskommelsen innebär inte heller en stängning av kärnkraft som en följd av politiska beslut. Ett mål för energieffektivisering för perioden 2020 till 2030 ska tas fram och beslutas senast 2017.

Den förnybara energin ska fortsätta att byggas ut. Sverige har fantastiska förutsättningar för förnybar elproduktion, och det är rimligt att Sverige är nettoexportör av el även på sikt. Partierna är överens om att öka den förnybara elproduktionen inom ramen för elcertifikatssystemet. Elcertifikatssystemet förlängs och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030. Anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas.

När det gäller kärnkraften gäller samma principer som tidigare, och dessa fastslås i överenskommelsen. Avvecklingslagen har avskaffats och kommer inte att återinföras. Kärnkraftsparentesen är i överenskommelsen förlängd genom att inom ramen för maximalt tio reaktorer tillåta nybyggnation på befintliga platser. Tillstånd kan ges för att successivt ersätta nuvarande reaktorer i takt med att de når sin ekonomiska livslängd. Tillstånd för nya reaktorer kommer att prövas enligt lagstiftningens krav på bästa tillgängliga teknik. Något statligt stöd för kärnkraft, i form av direkta eller indirekta subventioner, kan inte påräknas. Detta överensstämmer med vad som lades fast i propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25).

Överenskommelsen omfattar även vissa frågor om kärnavfallsfonden och om att skatten på termisk effekt ska avvecklas stegvis. Fastighetsskatten på vattenkraft ska sänkas. Genom överenskommelsen säkerställs även att vatten-

kraften ska leva upp till moderna miljökrav. På en annan plats i budgetpropositionen aviserar regeringen förslag för hur de skatteförändringar som överenskommelsen innebär kommer att genomföras.

Energieffektivisering

Enligt den nyssnämnda energiöverenskommelsen ska ett mål för energieffektivisering tas fram för perioden 2020 till 2030. Regeringen påpekar att en effektiv energianvändning också behövs för att nå målsättningen om 100 procent förnybar elproduktion 2040. Ur ett resurshushållningsperspektiv anser regeringen att det även är viktigt att hushålla med förnybar energi.

I den energiöverenskommelse som har slutits framhålls att ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den elintensiva svenska industrin bör införas, motsvarande det som tidigare fanns och som betecknades Programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE), givet att det går att hitta en ansvarsfull finansiering. Överenskommelsen slår även fast att en utredning bör tillsättas för att brett utreda vilka eventuella hinder som kan finnas för att möjliggöra en tjänsteutveckling vad gäller aktiva kunder och energieffektivisering. Enligt överenskommelsen bör utredningen undersöka vilka styrmedel, exempelvis vita certifikat, som är effektivast för att öka effektiviseringen både ur energi- och effekthänseende.

Regeringen genomför även en satsning på att främja klimatvänlig belysning i Sverige – Belysningsutmaningen. Målet för satsningen är att förverkliga den besparingspotential som finns och att halvera behovet av belysningsel i Sverige.

För att bidra till en ökad energieffektivisering i det befintliga beståndet och uppfyllandet av direktivet om byggnaders energiprestanda och energieffektiviseringsdirektivet föreslår regeringen att ett informationscenter för hållbart byggande inrättas. Medel för detta ändamål återfinns under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Regeringen avser att även fortsättningsvis främja att offentliga aktörer samverkar, utvecklar metoder och sprider erfarenheter kring lokal och regional energi- och klimatomställning. Länsstyrelserna sägs ha en viktig roll i att samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik när det gäller energiomställning och minskad klimatpåverkan.

Regeringen redovisar vidare avsikten att fortsätta utveckla energi- och klimatrådgivningen i Sveriges kommuner. Genom beslut om förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning har regeringen bl.a. möjliggjort stödgivning till regionala energikontor, som kan få i uppdrag att samordna och leda utvecklingen av kommunernas arbete. Regeringen har också gett Energimyndigheten i uppdrag att stödja aktörerna i arbetet med den kommunala energi- och klimatrådgivningen med särskilt fokus på glesbygdskommunernas möjlighet att tillhandahålla energi- och klimatrådgivning.

Förnybar energi

Regeringen framhåller att klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Genom att satsa på förnybar energi, som ersätter fossila bränslen, anser regeringen att det skapas förutsättningar för ett hållbart energi- och transportsystem och minskade utsläpp av växthusgaser.

Regeringen konstaterar att elcertifikatssystemet är ett effektivt styrmedel för att få till stånd en ökad andel förnybar energi. Energimyndigheten har fått i uppdrag att ta fram underlag inför kommande kontrollstation för elcertifikat som har aviserats till 2017. I uppdraget ingår bl.a. att analysera frågor kopplade till elcertifikatssystemets utveckling efter 2020. I den energiöverenskommelse som har slutits slås det fast att elcertifikatssystemet ska förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030. Ingen ytterligare ambitionshöjning ska göras fram till 2020, utöver de beslut som riksdagen redan har fattat. Energimyndigheten har fått i uppdrag att ta fram förslag på utformning av kvotkurvan för elcertifikaten efter 2020 och ska optimera systemet för att få fram den mest kostnadseffektiva elproduktionen.

Bioenergi utgör det största förnybara energislaget med närmare en tredjedel av den svenska energianvändningen och är en central del i regeringens ambitioner om 100 procent förnybar energi.

Regeringen konstaterar att vattenkraften spelar en central roll för Sveriges elförsörjning, som enskild produktionskraft, men också som regler- och balanskraft. Vattenkraften bidrar starkt till ett konkurrenskraftigt energisystem med trygga leveranser av energi och är avgörande för omställningen till ett helt förnybart energisystem. I den energiöverenskommelse som har slutits fastslås det att vattenkraftens utbyggnad främst ska ske genom effekthöjningar i de befintliga verken med moderna miljötillstånd. Sverige ska leva upp till EU-rätten och dess krav på vattenverksamheter. Sverige ska ha moderna miljökrav på svensk vattenkraft, men där prövningssystemet utformas på ett sätt som inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträvade miljönyttan. Reglerna för omprövning av vattenverksamheter som vattenkraftverk och dammar bör förenklas så långt det är möjligt med hänsyn till behovet av att säkerställa en hållbar utveckling där vattenresurser inte kan betraktas som vilken resurs som helst. Nationalälvarna, och övriga älvsträckor som anges i lagen ska även i fortsättningen skyddas från utbyggnad.

Utbyggnaden av förnybar energi ställer krav på elnätet och på de myndigheter som hanterar frågan. Regeringen avser att stärka Energimarknadsinspektionens förvaltningsanslag med 10 miljoner kronor per år under perioden 2017–2020, bl.a. för myndighetens arbete med nätkoncessioner.

Regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att analysera potentialen för teknikutveckling och reduktion av produktionskostnader för havsbaserad vindkraft inom en femtonårsperiod. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2017. I den energiöverenskommelse som har slutits anförts att avgifterna för anslutning av havsbaserad vindkraft till stamnätet bör slopas.

Solceller är en förnybar energiteknik som är gynnsam i ett klimatperspektiv, och regeringen fortsätter att stimulera utbyggnaden av solceller. Regeringen ser också skyndsamt över förutsättningarna för att skattemässigt gynna solenergi, i synnerhet den el som produceras och förbrukas bakom en och samma anslutningspunkt.

Det ska även bli enklare att vara en småskalig producent av el. Möjligheterna till energilagring ska tas till vara och utvecklas. Regeringen avser att fortsätta utveckla stödet för energilagring. Energilagring kan bidra till ökad effektivitet i energisystemet och till att öka enskilda kunders möjlighet att lagra sin egenproducerade el för att utnyttja den vid ett senare tillfälle, vilket skulle öka möjligheterna för konsumenterna att beakta prisvariationer på elen.

Sverige ska ha en fossilfri fordonsflotta. En omställning av transportsektorn för att bryta fossilberoendet är nödvändig och förutsätter, utöver en effektivisering och elektrifiering av transportarbetet, även en ökad andel hållbara biodrivmedel. Energimyndigheten har tilldelats särskilda medel för att samordna omställningen i transportsektorn. Regeringen avser även att under mandatperioden lämna ett förslag på ett system som ger långsiktigt hållbara och stabila villkor för biodrivmedel.

Energiforskning, innovation och tillväxt

Regeringen framhåller att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Som har redovisats ovan är målet 100 procent förnybar elproduktion år 2040. För att åstadkomma detta behövs det enligt regeringen en kraftfull och målmedveten satsning på forskning och innovation inom energiområdet. Insatserna ska fokusera på ett tryggt, hållbart och resurseffektivt energisystem och ha en alltmer tvärspektoriell och tvärvetenskaplig inriktning. Regeringen anser att en satsning på energiforskning kan bidra positivt till samsättning, ekonomisk utveckling och export. Svenskt näringsliv har stora möjligheter att utveckla och tillhandahålla varor och tjänster på en global marknad för att möta miljö- och klimatutmaningarna.

Inom EU är forskning, innovation och konkurrenskraft en av de delar av Energiunionen som ska kunna bidra till bättre energitrygghet, hållbarhet och konkurrenskraft. Regeringen anser att Sverige bör bidra till, och dra nytta av, de samlade insatserna för forskning och innovation inom EU för att kunna få draghjälp av den motor för tillväxt, arbete och konkurrenskraft som Energiunionen syftar till att vara. På det globala planet har ambitionerna för samarbete kring forskning och innovation inom energiområdet också ökat.

Budgetpropositionen innehåller förslag till förstärkning av resurserna för energiforskning och innovation med sammanlagt 620 miljoner kronor under perioden 2017–2020. Vidare avser regeringen att presentera riktlinjer och initiativ för tydligare prioriterade och mera kraftfullt inriktade insatser på området i en energiforskningsproposition under hösten 2016.

Exportfrämjande på energiområdet

För att stärka svensk export på energiområdet genomför regeringen satsningen Team Sweden Energy. Insatserna är en del av Sveriges exportsstrategi och utvecklas inledningsvis kring smarta elnät, hållbar värme och kyla samt energieffektivisering. Utgångspunkten för arbetet är företagets intressen och behov, där utrikes delegationsresor och besök till Sverige blir viktiga för att skapa affärsmöjligheter för svenska företag.

Medborgarna på energimarknaden

Regeringen betonar att en viktig del av utvecklingen av energipolitiken är att den enskilda individens makt över sin energianvändning stärks. I den energiöverenskommelse som har slutits fastslås det att de åtgärder som krävs för att få till en fungerande efterfrågeflexibilitet ska genomföras.

Regeringen anser att det är angeläget att kunderna på ett enkelt sätt får sådan information på sin faktura som kan vara viktig för att de ska kunna vara aktiva på elmarknaden. I propositionen Anvisade elavtal (prop. 2016/17:13) har regeringen presenterat förslag som syftar till att säkerställa att kunder med s.k. anvisade avtal har skäliga villkor, att minska andelen kunder med anvisade elleverantörer och att öka kundaktiviteten på elmarknaden.

Utbyggnad av stamnätet

Regeringen konstaterar att samhällets beroende av el ökar alltmer. Samtidigt påverkas elsystemet genom att produktionsmixen förändras med en ökande andel förnybar energi. Kunder ges även bättre möjligheter att styra sin elanvändning. Det integrerade nordiska elnätet knyts allt mer samman med kontinenten och utvecklingen går mot en alltmer integrerad europeisk energimarknad. Sammantaget medför detta ändrade överföringsmönster och stamnätet behöver därför anpassas till framtidens behov. Samtidigt står det svenska stamnätet inför ett stort reinvesteringsbehov.

Elmarknaderna blir alltmer sammanlänkade genom gemensamma regelverk och elnät. Svenska kraftnät arbetar därför med att utveckla det nordiska och regionala samarbetet, vilket även är en viktig del inom det europeiska arbetet. I den tidigare omnämnda energiöverenskommelsen slås det fast att överföringskapaciteten inom Sverige, samt mellan Sverige och grannländerna, ska öka och att Sverige ska driva på i EU för en ökad sammankoppling mellan och inom länder.

Forum för smarta elnät

I december 2015 inrättade regeringen Forum för smarta elnät. Forumets huvuduppgifter är att bidra till att samordna, främja och följa upp utvecklingen mot smartare elnät i Sverige, samt att främja svenska företags export av produkter och tjänster på området. Det smarta elnätet gör det lättare för kunderna att styra sin elförbrukning mot en mer energi- och kostnadseffektiv användning, vilket även kan bidra till att minska belastningstopparna. För att kunna

ta till vara fördelarna med ett smart elnät krävs det dock att tekniken och användargränssnittet anpassas utifrån ett konsumentperspektiv. Smarta elnät handlar också om hur den befintliga infrastrukturen bör utvecklas för att möta nuvarande och framtida behov och samtidigt garantera ett hållbart kraftsystem med låga förluster och med hög kvalitet.

Regeringen anser att smarta elnät har en central betydelse när globala energitmaningar ska lösas. Forumet ska därför vara en del av regeringens exportstrategi och har i uppgift att utarbeta en nationell strategi i syfte att främja smarta elnät som en svensk tillväxtbransch på en global marknad.

EU och internationellt samarbete

Under 2016 pågår ett intensivt arbete med en fortsatt utveckling av EU-kommissionens förslag om en europeisk energiunion. Kommissionen väntas presentera ett stort antal konkreta lagförslag för förhandling under 2016 och 2017. Enligt regeringen rör det sig om en revidering av i princip all gällande energilagstiftning på EU-nivå.

I diskussionerna om prioriteringarna inom Energiunionen argumenterar regeringen för att förslagen ska bidra till uppfyllelsen av EU:s mål för klimat, energieffektivisering och förnybar energi. Regeringen understryker även vikten av en väl fungerande inre marknad då detta är en förutsättning för att EU ska kunna nå sina klimat- och energimål på ett kostnadseffektivt sätt. Vidare stödjer regeringen betoningen av regionalt samarbete. Sverige och Norden har lång erfarenhet av att samarbeta på energiområdet och det nordiska samarbetet lyfts i många sammanhang fram som en modell för resten av EU.

Under 2017 kommer regeringen att prioritera ett svenskt deltagande i den internationella energibyran (International Energy Agency, IEA), Clean Energy Ministerial, Mission Innovation och i nordiska samarbetsorgan. Därtill prioriteras utbytet med ett antal strategiskt viktiga länder, exempelvis Kina, Indien och Indonesien. För att få en större spridning av svenska erfarenheter ska Sveriges engagemang i Clean Energy Solution Centre utvecklas.

Jämställdhet inom energiområdet

Regeringen konstaterar att frågor som rör energi, klimat och miljö har stor inverkan på samhället i stort och kan även påverka den enskilda individens liv. Studier visar att attityden till olika energislag skiljer sig åt mellan kvinnor och män. Det finns också undersökningar som pekar på att kvinnor är mer oroade än män över klimatförändringen och andra miljöproblem. Ur detta perspektiv är det enligt regeringen viktigt med en jämställd representation på alla områden och på alla nivåer i de delar av samhället som berör energi.

Energibranschen är dock inte jämställd i dagsläget, vilket enligt regeringens bedömning är problematiskt. För att kunna möta de utmaningar branschen står inför måste den lyckas attrahera och behålla de bästa talangerna, oavsett om de är män eller kvinnor. För att synliggöra denna problematik även fortsättningsvis har regeringen gett Energimyndigheten i uppdrag att fortsätta uppdatera de jämställdhetsindikatorer som har tagits fram för att mer kontinuerligt

kunna bedöma hur jämställdheten utvecklas inom energisektorn. Regeringen betonar också vikten av att driva frågan om en jämställd energisektor på internationell nivå.

Anslag m.m. för 2017

Regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi uppgår för 2017 alltså till 2 878 898 000 kronor, fördelad på elva anslag. För åtta av anslagen föreslår regeringen att den ska bemyndigas att kunna ingå ekonomiska förpliktelser, vilka leder till utgifter de kommande åren. Förslagen till bemyndiganden redovisas i bilaga 3. Dessutom föreslår regeringen att riksdagen ska fastställa avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften för 2017. I det följande redovisas regeringens överväganden när det gäller vart och ett av de elva anslagen.

Anslaget 1:1 Statens energimyndighet får användas för Energimyndighetens förvaltningsutgifter, Fjärrvärmenämnden samt provning och märkning av energirelaterad utrustning. Viss verksamhet vid myndigheten finansieras genom offentligrättsliga avgifter som myndigheten får disponera. Myndigheten bedriver också viss avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet. Denna avser bl.a. test- och provningsverksamhet samt administrativa tjänster på uppdrag av andra myndigheter. Regeringen föreslår att anslaget för 2017 ska uppgå till drygt 281 miljoner kronor.

Anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering får användas för utgifter för statsbidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning, utbildning av och information till energi- och klimatrådgivare samt stöd till lokalt och regionalt arbete för energihushållning. Anslaget får också användas för utgifter för statsbidrag till teknikupphandling för att utveckla och introducera ny energieffektiv teknik på marknaden samt stöd till energieffektiv teknik. Vidare får anslaget användas för att finansiera insatser för informationsspridning, utveckling och spridning av verktyg och metoder samt utredningsinsatser. Främjandeåtgärder, såsom demonstrationsprojekt, samt utvärdering, av befintliga och nya lågenergibygnader får också finansieras genom anslaget. Dessutom får anslaget användas för utgifter som uppkommer vid genomförandet av EU-rättsakter samt annat internationellt samarbete inom energieffektiviseringsområdet och därtill hörande metod-, utvecklings- och utredningsarbete. Anslaget får även användas för utgifter för utveckling av styrmedel för energieffektivisering samt statlig medfinansiering av nationellt regionalfondsprogram.

Regeringen konstaterar att det under anslaget anvisas medel för statlig medfinansiering av energieffektiviseringsåtgärder av det nationella regionalfondsprogrammet. På grund av förseningar under det första året uppstod ett anslagssparande som har dragits in. För att Sverige ska kunna uppfylla sina åtaganden om medfinansiering för hela perioden måste dessa medel anvisas för ett senare år, dvs. 10 miljoner kronor för 2017 och 2018 samt 5 miljoner kronor för 2019. Regeringen föreslår att 233 miljoner kronor anvisas totalt för anslaget 2017.

För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Därför föreslår regeringen att den ska bemyndigas att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160 miljoner kronor 2018–2021.

Anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft får användas för utgifter för statsbidrag till teknikutveckling och marknadsintroduktion av storskaliga vindkraftstillämpningar, främjandeåtgärder samt till olika studier av miljöeffekter av vindkraftsetableringar. Regeringen föreslår att anslaget under 2017 ska uppgå till 10 miljoner kronor. För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen anser därför att den bör bemyndigas att under 2017 för det aktuella anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 miljoner kronor 2018 och 2019.

För att finansiera utgifter och statsbidrag för forsknings-, utvecklings-, demonstrations- och kommersialiseringsinsatser inom energiområdet finns anslaget 1:4 Energiforskning. Anslaget föreslås under 2017 uppgå till närmare 1 421 miljoner kronor. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till att främja utvecklingen av teknik som baseras på förnybara energilag och effektiv energianvändning i industriella processer i försöks- eller fullskalanläggningar. Anslaget får även användas för Energimyndighetens arbete med forskningsrelaterade uppgifter, utgifter för utrednings-, utvärderings- och samordningsinsatser inom energiområdet, svenskt och internationellt FoU-samarbete samt för att uppfylla Sveriges åtaganden inom ramen för ingångna bilaterala energiforskningssamarbeten. För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt anser regeringen att det är nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 miljoner kronor 2018–2021.

Anslaget 1:5 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket avser statens åtaganden om ersättning av vissa kostnader när de två reaktorerna vid det nyssnämnda kärnkraftverket avvecklas. Regeringen föreslår att närmare 53 miljoner kronor anvisas för 2017. För 2018 och därefter beräknas anslaget till 0 kr.

Anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft ska finansiera utgifter för ekonomiskt stöd till kommuner, kommunala och regionala samverkansorgan samt länsstyrelser i syfte att genomföra planeringsinsatser för vindkraft och underlätta för vindkraftens utveckling. Anslaget används även för samordnings- och informationsinsatser för att främja vindkraftsutbyggnad. Regeringen föreslår att 15 miljoner kronor anvisas för 2017. För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft besluta om bidrag

som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 miljoner kronor 2018 och 2019. För 2020 beräknas anslaget uppgå till 0 kr.

Ändamålet med anslaget 1:7 Energimarknadsinspektionen är att täcka kostnader för nyssnämnda myndighets förvaltningsuppgifter. Regeringen konstaterar att Energimarknadsinspektionen är en central aktör i arbetet med att uppnå regeringens högt ställda ambitioner för utbyggnad av förnybar energi och har även en viktig roll i att bedriva tillsyn över energimarknaderna. Mot den bakgrunden föreslår regeringen att anslaget ska ökas med 10 miljoner kronor per år under 2017–2020. Regeringen föreslår att närmare 119 miljoner kronor anvisas för 2017.

Anslaget 1:8 Energiteknik får användas för att stimulera spridningen av vissa energitekniska lösningar som bedöms ha positiva effekter på klimatet. Regeringen föreslår att 440 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2017. Högst 12 miljoner kronor av anslaget får användas för de administrativa kostnader som detta medför.

För att underlätta planering och göra det möjligt att teckna avtal om fleråriga projekt är det enligt regeringen nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen föreslår därför att den ska bemyndigas att under 2017 för anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 50 miljoner kronor 2018 och 2019.

Åtgärder som genomförs enligt elberedskapslagen (1997:288) finansieras genom att den som innehar nätkoncession enligt ellagen betalar en avgift. Åtgärderna syftar till att förebygga, motstå och hantera sådana störningar i elförsörjningen som kan medföra svåra påfrestningar på samhället och till att tillgodose elförsörjningen vid höjd beredskap. Åtgärderna finansieras genom anslaget 1:9 Elberedskap som ska motsvara avgiftsintäkternas storlek. För det nyssnämnda anslaget föreslår regeringen att 255 miljoner kronor anvisas för 2017. För att underlätta planering och tecknande avtal om fleråriga projekt är det, enligt regeringen, nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen föreslår därför att den ska bemyndigas att under 2017 för anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 330 miljoner kronor 2018–2020.

Anslaget 1:10 Avgifter till internationella organisationer får användas för just detta ändamål samt för att finansiera utgifter för internationellt samarbete inom energiområdet. Regeringen föreslår att anslaget uppgår till drygt 25 miljoner kronor under 2017. Dessutom föreslås att regeringen ska bemyndigas att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 36 miljoner kronor 2018 och 2019. Bemyndigandet syftar till att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt.

Anslaget 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning används för att finansiera länsstyrelsernas arbete med att samordna kommuner, företag och andra aktörer i länet och driva utveckling, ge-

nomförande, uppföljning och utvärdering av regionala energi- och klimatstrategier. Vidare kan anslaget användas till att finansiera stöd till regionala nätverk och samverkansprojekt för att utveckla och sprida erfarenheter om arbetsmetoder, teknik och annan kunskap kring energi- och klimatomställning i t.ex. miljötillsyn och fysisk planering, samt planeringsstöd för vindkraft (avser kommunernas översiktsplanering). Regeringen föreslår att 25 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2017. Regeringen föreslår också att den ska bemyndigas att under 2017 kunna besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 25 miljoner kronor 2018 och 2019.

Svenska kraftnäts investeringsplan

Svenska kraftnäts förslag till investerings- och finansieringsplan för 2017–2020 omfattar åtgärder i stamnätet inklusive utlandsförbindelser och utrustning för elektronisk kommunikation. De planerade investeringarna under perioden beräknas uppgå till högst 14 miljarder kronor, varav 2,4 miljarder kronor under 2017. Vissa projekt delfinansieras av kommuner och andra markägare som får frilagd mark för expolateringsändamål, genom EU-bidrag eller genom anslutningsavgifter till stamnätet.

När Svenska kraftnät bildades i början av 1990-talet var stamnätet för el i en fas av förvaltning och låga investeringsvolym, vilket har övergått till en fas av omfattande ny- och ombyggnation. Detta innebär en väsentligt ökad investeringsvolym för att öka överföringskapaciteten i Nordeuropa, förbättra driftsäkerheten, förnya befintliga anläggningar, ansluta ny elproduktion, främst i form av vindkraftparker, och för att anpassa stamnätet till förändrade överföringsmönster.

Investeringarna i det svenska stamnätet har därmed ökat kraftigt de senaste åren, och en nivå i storleksordningen 2–4 miljarder kronor per år kommer enligt regeringen att kvarstå under överskådlig tid. Mot bakgrund av att den ökade investeringsvolymen ställer ökade krav på planering, uppföljning och kontroll i verksamheten har regeringen sedan 2012 gett Svenska kraftnät i uppdrag att redovisa en utvecklad investerings- och finansieringsplan.

I budgetpropositionen (s. 72 f.) redovisas översiktligt de av Svenska kraftnäts investeringsprojekt som var för sig överstiger 100 miljoner kronor. Det konstateras att det under den aktuella perioden kommer att genomföras stora samtidiga investeringar. Projekten befinner sig i olika faser, vilket gör att säkerheten i bedömningarna av investeringarna varierar. Regeringen understryker därför att redovisningen ska ses som en indikativ plan över Svenska kraftnäts projekt. Under 2017 är många av projekten i planeringsfasen, vilket medför att investeringsnivån för det kommande budgetåret är något lägre än för de övriga åren.

Bland de större projekten nämns för det första den s.k. Sydvästlänken. Sydvästlänken är en ny stamförbindelse från Hallsberg i Närke, via Nässjö, till Hörby i Skåne. Investeringen beräknas uppgå till 8 060 miljoner kronor, varav

34 miljoner kronor belastar fyraårsperioden. Investeringen är Svenska kraftnäts största hittills och befinner sig nu i avslutningsfas. Arbete återstår med två nya omriktarstationer.

Svenska kraftnät har även i samarbete med Ellevio (tidigare Fortum elnät) och Vattenfall utarbetat en ny struktur för Stockholms elnät. Projektet Stockholms ström omfattar drygt 50 olika delprojekt, varav ett antal är aktuella under den kommande fyraårsperioden.

När det gäller utlandsförbindelser nämns den nya likströmsförbindelsen till Litauen (Nordbalt) som enligt vad som sägs i budgetpropositionen befinner sig i en avslutningsfas och planeras att tas i drift under 2016. Den totala investeringen beräknas till drygt 6 600 miljoner kronor. Den svenska delen är 2 750 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor belastar fyraårsperioden.

Vissa planer finns på att knyta samman Sverige med Tyskland. Projektet Hansa Power Bridge förutsätter dock att interna flaskhalsar söderut i det tyska systemet byggs bort och att den interna överföringsförmågan inom Sverige är tillräckligt stor. Svenska kraftnät utreder också en ny förbindelse till Finland för att förbättra den nordiska marknadsintegrationen.

Utöver de exempel på nyinvesteringar i stamnätet som redovisas ovan konstaterar regeringen att det även finns ett stort behov av reinvesteringar. Under den kommande fyraårsperioden kommer ca 40 procent av affärsverkets investeringar att vara reinvesteringar. Flera av stamnätsledningarna börjar nå sin tekniska livslängd och behöver förnyas. Detsamma gäller flera av Svenska kraftnäts stationer.

För en närmare beskrivning av övriga större ny- och reinvesteringar hänvisas till ovan nämnda sidor i budgetpropositionen.

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna Svenska kraftnäts investeringsplan för elförsörjning som en riktlinje för affärsverkets investeringar under perioden 2017–2020. Regeringen anser att investeringsverksamheten inom Svenska kraftnät därmed kan planeras med relativt god framförhållning. Vidare framhåller regeringen att den är medveten om att det kan förekomma tidsmässiga förskjutningar som kan påverka investeringsnivåerna under de enskilda åren. Regeringen har inget att invända mot de överväganden och förslag om verksamhetens mål och inriktning som presenteras i Svenska kraftnäts investeringsplan. Regeringen konstaterar dock att den höga investeringsvolymen ställer krav på planering, analys av resursåtgång samt uppföljning och kontroll i verksamheten. Det är därför regeringens uppfattning att det är betydelsefullt att Svenska kraftnät redovisar ekonomiska bedömningar, motiv för och konsekvenser av investeringar, underlag för prioriteringar och utfall av föregående investeringsplan.

Svenska kraftnäts finansiella befogenheter

Regeringen föreslår att den ska bemyndigas att för 2017

- låta Svenska kraftnät ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret till ett sammanlagt belopp om högst 8 650 miljoner kronor samt bemyndigas att

för 2017 låta Svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret

- besluta om delägarlån eller borgen om högst 500 miljoner kronor till förmån för bolag i vilka Svenska kraftnät förvaltar statens aktier
- besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom Svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp om 20 miljoner kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 20 miljoner kronor
- bevilja lån till företag som bedriver elnätsföretag enligt ellagen (1997:857) som uppgår till högst 700 miljoner kronor.

Bemyndigandet om att låta Svenska kraftnät få rätt att ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret ska främst täcka lånebehovet inom investeringsverksamheten. Vidare föreslås att regeringen ska bemyndigas att lämna delägarlån eller borgen till bolag där Svenska kraftnät förvaltar statens aktier intill ett belopp om 500 miljoner kronor. Liksom tidigare avser regeringen att delegera denna rätt till Svenska kraftnät.

Regeringens bemyndigande om att låta Svenska kraftnät ge lån till företag som bedriver nätverksamhet enligt ellagen syftar främst till att finansiera åtgärder, utom drift och underhåll, för att öka elnätets kapacitet och att på så sätt underlätta anslutningen av anläggningar för produktion av förnybar el, om det finns särskilda skäl att anta att en sådan anslutning annars inte kommer att äga rum. Regeringen kommer att kräva full ersättning för statens risk i samband med borgsensteckning eller långivning.

För 2017 föreslås att regeringen ska kunna besluta om förvärv av aktier eller om att bilda bolag intill ett belopp om 20 miljoner kronor samt om att avyttra aktier intill ett belopp om 20 miljoner kronor. Förvärv av aktier eller bildande av bolag ska ske inom ramen för Svenska kraftnäts verksamhetsområde. Regeringen avser – liksom tidigare – att för 2017 delegera denna rätt till Svenska kraftnät.

Avgiftsinkomster och översyn av Svenska kraftnäts ekonomiska mål

Svenska kraftnät finansierar sin nätverksamhet och balanstjänst genom avgifter. Kostnaderna för att utveckla och förvalta stamnätet betalas framför allt av Svenska kraftnäts nätkunder genom den s.k. effektagiften som är den ena av stamnätstarriffens komponenter. Nättarriffens andra komponent, energiavgiften, finansierar verkets kostnader för att ersätta de nätförluster som uppkommer vid överföring av el. Dessutom sker viss finansiering genom s.k. flaskhalsintäkter och transitintäkter. Nätkundernas kostnader har höjts flera gånger under de senaste åren och kommer enligt regeringen även att behöva höjas framöver för att möta affärsverkets höga investeringstakt.

Regeringen redovisar vidare att det inom Regeringskansliet pågår en översyn av Svenska kraftnäts ekonomiska mål, bl.a. mot bakgrund av de krav på stora investeringar och därmed kapitalbehov som affärsverket står inför.

Motionerna

Moderaterna

I kommittémotion 2016/17:3127 av Lars Hjalmered m.fl. (M) anförs det inledningsvis att Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av en energipolitik som värnar klimatet, är ekologiskt hållbar, säkrar el till konkurrenskraftiga priser och som garanterar att el finns när den behövs. Motionärerna anser att det krävs en plan för hur Sverige ska säkra energiförsörjningen och därmed klara de viktiga jobben, bibehålla konkurrenskraften och säkerställa att människor har en god tillgång till el även när det är kallt.

I sitt budgetförslag framhåller motionärerna betydelsen av att det även fortsättningsvis satsas på energiforskning med en inriktning på alla relevanta kraftslag och delar av energiområdet. Här lyfts bl.a. energiteknik fram som en lösning på morgondagens utmaningar. Energiteknik kan bidra till att minska klimatpåverkan ute i världen samtidigt som det skapas jobb och tillväxt i Sverige.

Motionärerna anser att forskningsinsatserna på det förnybara området är viktiga och centrala i det framtida energisystemet. De framhåller också vikten av att dessa satsningar måste fortsätta, liksom även forskning som utvecklar ett modernt distributionsnät.

Motionärernas sammanlagda anslagsförslag inom utgiftsområdet för 2017 är totalt 421 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Motionärerna föreslår lägre nivåer på följande anslag: 1:1 Statens Energimyndighet (ca –35 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag), 1:4 Energiforskning (ca –11 miljoner kronor), Energimarknadsinspektionen (drygt –10 miljoner kronor), 1:8 Energiteknik (–340 miljoner kronor) och 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning (ca –25 miljoner kronor). När det gäller övriga anslag föreslår motionärerna inga avvikelser jämfört med regeringens förslag.

Sverigedemokraterna

Den grundläggande inställning som redovisas inledningsvis i kommittémotion 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) är att energipolitiken ska vara inriktad på att säkerställa en långsiktig konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv. Den energipolitik motionärerna står bakom syftar till att göra det möjligt för Sverige att upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard. De anser att det är viktigt för en nation att ha kontroll över sin energiförsörjning och att en hög grad av självförsörjning ska prioriteras i arbetet med att uppnå energipolitikens mål.

När det gäller energitillförsel konstaterar motionärerna att staten ger investeringsstöd för installation av solceller. De pekar på problem med solcellers oregelbundna produktion och att solceller producerar mycket lite el under vinterns mörka och kalla månader. De anser att detta i praktiken innebär att

subventionerna till solkraft blir en ren samhällskostnad eftersom ett överskott exporteras på en marknad som inte betalar för subventionerna.

Då solceller producerar mycket lite under årets mörkaste och kallaste månader ersätter de inte någon annan elproduktion eftersom det ändå måste finnas kapacitet att möta behovet av effekt de dagar då efterfrågan är som högst, dvs. vintertid. Följden blir att det görs investeringar i dubbel kapacitet, vilket motionärerna menar knappast kan ses som vare sig miljövänligt eller samhälls-ekonomiskt. Vill man vara miljövänlig måste man också vara resurseffektiv. Mot denna bakgrund anser motionärerna att riksdagen genom ett tillkännagivande bör uppmana regeringen att ompröva sin politik för en utökad subventionsdriven solelproduktion och att avveckla investeringsstödet (yrkande 20).

Motionärerna refererar vidare till att Sverigedemokraternas ambition med energiforskningen är att reducera Sveriges beroende av fossila bränslen och att utveckla den inhemska energiindustrin. På längre sikt kommer inte subventioner till enskilda energislag att lösa några problem; miljövänliga och förnybara energislag måste, enligt motionärerna, alltså kunna hävda sig själva på marknaden.

Med tanke på att kärnkraften står för nästan hälften av den svenska elförsörjningen, anser motionärerna att det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid har varit ytterst blygsamt. För att kunna uppnå ny, modern och ännu säkrare kärnkraft i Sverige behövs en hög nationell kompetens och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Motionärerna vill därför satsa på en statligt finansierad forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft i vilken det ska vara möjligt att återanvända redan använt kärnbränsle. Framtiden kräver ren energi till rimliga priser och i det perspektivet måste forskningen på detta område prioriteras. Ett tillkännagivande med denna inriktning efterfrågas (yrkande 37).

I kommittémotion 2016/17:2898 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) slås det fast att Sverige som industrination är beroende av såväl konkurrenskraftiga priser på elenergi som leveranssäkerhet under årets alla timmar. Det är även därför som vattenkraften tillsammans med kärnkraften utgör basen i det svenska energisystemet. Motionärerna konstaterar vidare att kärnkraften står för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer inom överskådlig framtid att utgöra grunden för svensk energiförsörjning. Motionärerna anser att Sverige ska satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjningssituation för i första hand vårt eget behov. De ser även positivt på en satsning på forskning och utveckling med inriktning på svensk kärnkraft.

Motionärerna anser att den svenska energipolitiken måste vila på tre ben: leveranssäkerhet, kostnadseffektivitet och miljö. Vidlyftiga subventioner eller oöverlagda skattesanktioner på energimarknaden raserar förutsättningarna för att uppnå detta.

När det gäller anslagen inom utgiftsområdet för 2017 konstaterar motionärerna inledningsvis att Sverigedemokraterna inte har någon satsning på bl.a. smarta elnät och att den sedan tidigare beslutade förstärkningen av anslaget

1:1 Statens energimyndighet med den inriktningen därför kan dras in (–15 miljoner kronor). Motionärerna avvecklar också anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft som led i en övergripande energistrategi som syftar till att göra marknadsförutsättningarna mer jämbördiga mellan olika energislag (–10 miljoner kronor). Med samma motivering avvecklas anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft (–15 miljoner kronor). Även anslaget 1:8 Energiteknik föreslås avvecklas (–440 miljoner kronor). Här hänvisar motionärerna till att anslaget främst går till investeringar i solceller och energilagring, vilket de inte anser att staten bör stödja. Anslaget 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning avvecklas i det förslag som finns i motionen (–25 miljoner kronor). Motionärerna hänvisar här till att de i sitt budgetförslag inte har någon sådan ideologiskt betingad satsning som regeringen i form av det s.k. Klimatklivet.

Beträffande 1:4 Energiforskning anser motionärerna att medlen till viss del bör inriktas på att bygga upp sådan vetenskaplig och teknisk kunskap och kompetens som saknas på exempelvis kärnteknikområdet. De föreslår att en del av anslaget ska öronmärkas genom att skapa ett nytt anslag för en riktad satsning på en statlig forskningsreaktor kring fjärde generationens kärnkraft. Motionärerna betonar att detta inte är en ambitionssänkning utan endast en förändrad prioritering av hur forskningsmedlen ska få användas. För 2017 föreslår motionärerna att det anslås 25 miljoner kronor till det nya anslaget och att anslaget 1:4 Energiforskning sänks med motsvarande summa. Från 2018 anslås 150 miljoner kronor årligen för ändamålet. Motionärerna påpekar att eftersom kärnkraften står för nästan hälften av den svenska elförsörjningen har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid varit ytterst blygsamt. En lämplig plats för en forskningsreaktor skulle kunna vara Oskarshamn, där det använda kärnbränslet finns i dag.

Motionärerna vill även införa ett nytt anslag (+100 miljoner kronor) som ska användas för att ge ett utökad investeringsstöd till marknadsintroduktion av ny teknik på biogasområdet och där varje projekt kan få högst 25 miljoner kronor och där stödet får utgöra högst 45 procent av merkostnaderna i projektet.

Vidare ser motionärerna en potential i en ökad användning av vätgas i bränsleceller för fordonsdrift. De noterar dock att den tekniken för en rätt blygsam tillvaro i Sverige bl.a. som en följd av att det saknas en infrastruktur för att tanka fordonen. Motionärerna framhåller också att bränslecellstekniken kan användas till mycket mer än bara för drivmedelsändamål. Motionärerna vill därför tillföra medel för att fler pilotanläggningar ska komma på plats i syfte att bygga upp en infrastruktur för såväl lättare som tyngre fordon samt för att vidareutveckla tekniken i en vätgasstrategi för Sverige. För ändamålet vill motionärerna skapa ett nytt anslag – Vätgasstrategi – som under 2017 ska omfatta 50 miljoner kronor.

Motionärernas samlade anslagsförslag inom utgiftsområdet för 2017 är totalt 355 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Centerpartiet

I Centerpartiets kommittémotion 2016/17:3438 av Rickard Nordin m.fl. slås det inledningsvis fast att den parlamentariska miljömålsberedningen har föreslagit att Sverige ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser 2045, vilket är ett mål som Centerpartiet står bakom. Vidare framhåller motionärerna att Centerpartiets mål över detta är att Sveriges energisystem ska vara helt förnybart till 2040. För att uppnå detta krävs det enligt motionärerna en fortsatt utbyggnad av den förnybara energiproduktionen. Den växande sol- och vindproduktionen utgör tillsammans med vattenkraften och biokraften basen i ett robust och helt förnybart energisystem. I motionen finns förslag som syftar till att stärka villkoren för att producera förnybar energi och miljövänliga bränslen. Samtidigt föreslås ett ökat och riktat stöd till utbyggnad av laddinfrastruktur.

När det gäller anslagen inom utgiftsområdet föreslår motionärerna att anslaget 1:1 Statens energimyndighet minskas med 18 miljoner kronor 2017 i förhållande till regeringens förslag eftersom regeringens ambitioner när det gäller omställningen av energisystemet avslutas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 18 miljoner kronor per år 2018–2019. Vidare föreslås att anslaget 1:4 Energiforskning minskas med 10 miljoner kronor 2017 som en följd av att motionärerna inte står bakom tidigare beslut om en förstärkning som avsåg finansiering av ett forum för smarta elnät. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 10 miljoner kronor per år 2018–2019.

Motionärerna föreslår att anslaget 1:8 Energiteknik ökas med 50 miljoner kronor 2017 i förhållande till regeringens förslag till följd av att stödet till energilagring föreslås öka. Av samma anledning föreslås anslaget öka med 50 miljoner kronor per år 2018–2019. Vidare föreslår motionärerna att anslaget 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning ska avvecklas, vilket innebär 25 miljoner kronor mindre än vad regeringen har föreslagit.

Avslutningsvis föreslår motionärerna att ett nytt anslag för investeringar i laddinfrastruktur ska föras upp under utgiftsområdet. Anslaget ska enligt förslaget tillföras 150 miljoner kronor per år och inkludera en ökad satsning på ett riktat stöd till utbyggnad av laddinfrastruktur. Finansieringen sker genom att anslaget 1:17 Klimatinvesteringar under utgiftsområde 20 minskas.

Motionärernas samlade anslagsförslag inom utgiftsområdet för 2017 är totalt 144 miljoner kronor högre än regeringens förslag.

Liberalerna

I Liberalernas partimotion 2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. konstateras det att transportsektorn är den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen. Därför ser motionärerna positivt på den elektrifiering av transportsektorn som pågår. Samtidigt betonar de behovet av en bättre infrastruktur och att det är rimligt att staten står för en del av dessa

investeringar. De förordar därför en satsning på utbyggd laddinfrastruktur. Ett tillkännagivande om laddstolpar efterfrågas (yrkande 17).

I Liberalernas kommittémotion 2016/17:3459 av Maria Weimer m.fl. uppges det att partiet vill värna Sveriges klimatsmarta energisystem och fokusera på att minska utsläppen. Kombinationen av satsningar på förnybar energi och en möjlighet att förnya den svenska kärnkraften är central för att en koldioxidfri elproduktion ska kunna säkras för hela närområdet. Enligt motionärerna bör visionen för energipolitiken vara en långsiktigt hållbar och klimatneutral energiförsörjning med högsta möjliga försörjningstrygghet och energisäkerhet.

Sverige kan, enligt motionärerna, spela rollen som föregångsland när det gäller omställningen till fossiloberoende, och det finns i dag ett elöverskott i Sverige som kan exporteras. Genom export av klimatsmart el till EU-länder i Sveriges närområde kan Sverige bidra till att göra EU mindre fossilbränsleberoende samtidigt som energisäkerheten i närområdet ökar och beroendet av rysk gas minskar.

Motionärerna ser positivt på EU-kommissionens förslag om en energiunion och anser att Sverige måste vara pådrivande för ett närmare europeiskt samarbete på energiområdet.

Motionärerna framhåller att Liberalerna inte står bakom den energiöverenskommelse som slöts i juni 2016 mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. Överenskommelsen anses vara dyr, dålig för Sverige och sakna klimatnytta.

Motionärernas uppfattning är att fokus bör vara inriktat på att minska beroendet av fossila energikällor i stället för att straffa koldioxidfri produktion. Motionärerna vill värna Sveriges klimatsmarta energisystem och kan därför inte stå bakom ett mål på 100 procent förnybart som är en del av energiöverenskommelsen. De ser förnybar energi som ett medel för att uppnå billig och miljövänlig el och inte som ett mål i sig. Målet bör i stället vara att värna om det nästan helt fossilfria elsystem som Sverige har uppnått.

Motionärerna anser att det finns en stor potential att fortsätta bygga ut förnybara energislag som solenergi och biogas samt att utveckla nya tekniker som vågkraft. Tekniska innovationer och produktutveckling liksom utvecklingen av nya tjänster och affärsmodeller är viktiga för att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Med en ökad andel förnybar energi ökar behovet av lagring och flexibilitet i energisystemet. Motionärerna föreslår därför en satsning på forskning och innovation kring energilagring och batterier. Av det skälet tillförs anslaget 1:4 Energiforskning 5 miljoner kronor för 2017. I samband med behandlingen av den kommande forskningspropositionen vill Liberalerna dessutom avsätta medel till en forskningsreaktor.

Motionärerna konstaterar att regeringen väljer en rad kortsiktiga bidrag för att stimulera den förnybara energin. Ambitionen är lovvärd men motionärerna anser inte att det behövs mer pengar till investeringsstöd, vilket branschen även själv har påpekat. Vad svensk energimarknad behöver är långsiktiga och teknikneutrala styrmedel, inte kortsiktiga och oförutsägbara bidrag. Därför

avvisar motionärerna i sin helhet anslagen 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft och 1:6 Planeringsstöd för vindkraft.

Vidare slår motionärerna fast att den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen finns inom transportsektorn. De ser positivt på den marknadsdrivna elektrifieringen av transportsektorn som pågår. En mer omfattande sådan elektrifiering kräver dock en stabil och koldioxidnsål elproduktion som kan leverera ren el till eldrivna fordon. Här spelar klimatsmarta energislag som vattenkraft, kärnkraft och förnybar el en viktig roll. Vidare behövs en bättre laddinfrastruktur för att främja en fossilfri fordonsflotta. Det är rimligt att staten står för en del av denna kostnad, och det föreslås därför i motionen en satsning för att stimulera utbyggnaden av laddinfrastruktur. För 2017 innebär det att 75 miljoner kronor tillförs ett nytt anslag för laddstolpar.

Motionärerna ifrågasätter kortsiktiga stöd och subventioner och gör en annan bedömning än regeringen när gäller vilka insatser som krävs för ett stabilt och klimatsmart energisystem. Mot den bakgrunden och som en följd av andra prioriteringar förordar motionärerna en annan anslagsfördelning än regeringen. På en rad anslag föreslås en återgång till tidigare anslagsnivåer, vilket gäller anslagen 1:1 Statens energimyndighet och 1:8 Energiteknik. Vidare vill motionärerna att pris- och löneomräkningen justeras ned med 20 procent årligen för åren 2017–2019. Inom utgiftsområde 21 Energi påverkas anslagen 1:1 Statens energimyndighet och 1:4 Energiforskning.

Motionärernas samlade anslagsförslag inom utgiftsområdet för 2017 är totalt 306 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Kristdemokraterna

En trygg och säker energiförsörjning är en viktig motor i Sveriges ekonomi och avgörande för den svenska välfärden, framhålls det inledningsvis i Kristdemokraternas kommittémotion 2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. Motionärerna anser att svenska företag och konsumenter måste kunna lita på att det finns en stabil och pålitlig elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden uppges vara av stor vikt för de svenska jobben och den svenska konkurrenskraften.

Motionärerna förordar en energipolitik som grundar sig på förvaltarskaps-tanken, där de ändliga resurserna förvaltas i stället för att förbrukas. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Motionärerna vill se en mångfald av förnybar energi inom transportsektorn, industrin, uppvärmningen och elproduktionen och strävar efter ett energisystem som innehåller såväl storskaliga som småskaliga element anpassade till lokala och industriella behov. För att kunna uppnå målen om minskade koldioxidutsläpp och energieffektivisering vill motionärerna se ökade investeringar av såväl offentligt som privat kapital i långsiktigt hållbara energislag som bl.a. vindkraft, vattenkraft, bioenergi, solenergi och geoenergi.

Motionärerna vill att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som bygger på 100 procent förnybar energi.

Det är tack vare kombinationen av kärnkraft, vattenkraft, biokraft och vindkraft som Sverige är det land inom EU som har lägst klimatutsläpp inom sin elproduktion. Motionärerna påpekar att Kristdemokraterna värnar målet om att Sverige ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären år 2050. Motionärerna anser att arbetet med klimat- och energifrågorna behöver intensifieras på såväl nationell som internationell nivå för att uppnå dessa klimatmål.

I sitt budgetförslag för utgiftsområde 21 Energi konstaterar motionärerna att solenergi är en viktig och klimatsmart del av det svenska energisystemet. De påpekar att svensk solenergiforskning är mycket framstående och att solenergin har stor utvecklingspotential i Sverige. Det statliga forskningsprogrammet för solenergi omfattar 91 miljoner kronor t.o.m. 2016, och motionärerna anser att forskningssatsningen på solceller, termisk solex och solbränslen måste fortsätta även efter 2016 och vill att det läggs in i den kommande energiforskningspropositionen.

Utöver detta och utan närmare motiveringar i motionen avvecklar motionärerna anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (–10 miljoner kronor). Anslaget 1:8 Energiteknik sätts till 340 miljoner kronor, vilket är 100 miljoner kronor lägre än vad regeringen har föreslagit.

Motionärernas samlade anslagsförslag inom utgiftsområdet för 2017 är totalt 113 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Stöd till installation av solceller

Sedan 2009 finns ett statligt stöd för installation av solceller. Stödet riktas till alla typer av aktörer, såväl företag och offentliga organisationer som privatpersoner. Stöd kan fås för installation av alla typer av nätanslutna solcellssystem och solex-solvärme-hybridsystem.

Från och med den 1 januari 2015 är stödnivån maximalt 30 procent till företag och högst 20 procent till övriga. Stödnivån beräknas utifrån de stödberättigande installationskostnaderna. Högsta möjliga stöd per solcellssystem är 1,2 miljoner kronor, och de stödberättigande kostnaderna får maximalt uppgå till 37 000 kronor plus moms per installerad kilowatt elektrisk topp effekt. Stödet är rambegränsat, vilket innebär att det bara kan ges så länge de avsatta pengarna räcker.

Solelstrategi

Energimyndigheten fick hösten 2015 i uppdrag av regeringen att föreslå en strategi för hur användningen av solex ska kunna öka i Sverige, samt analysera hur solex ska kunna bidra till att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi. Myndighetens förslag presenterades i mitten av oktober 2016.

För att underlätta för introduktion av små och mellanstora anläggningar på elmarknaden föreslås bl.a. att det införs ett sol-ROT-avdrag för privatpersoner i stället för det nuvarande investeringsstödet. Justeringen gör att villaägare får motsvarande ersättningsnivå snabbare samtidigt som kötiden för investeringsstödet minskar för de övriga ägarkategorierna, när mer medel finns att tillgå inom den årliga ramen. Övriga åtgärder i strategiförslaget innehåller bl.a. möjlighet till skattereduktion för mellanstora anläggningar, att energiskattelagen justeras så att den gäller per anläggning i stället för utifrån juridisk person och att utbyggnaden blir mer resurseffektiv genom att bygglovsprocesser, avfallshandling och fysisk planering ses över. Vidare föreslås att elcertifikat för mikroproduktion ska ersättas genom att justera något av de andra stöden.

Energimyndighetens förslag till strategi har skickats ut på remiss. Remissvaren ska ha inkommit till Regeringskansliet senast den 16 januari 2017.

Förslaget om en ny forskningsreaktor

År 2012 skickades en gemensam skrivelse till Utbildningsdepartementet från Uppsala universitet, Kungliga Tekniska högskolan (KTH) och Chalmers där man föreslog en infrastruktursatsning på kärnkraftsforskning. I maj 2014 ombads Vetenskapsrådet och Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) att granska förslaget. I slutet av september 2014 meddelade Vetenskapsrådet att förslaget innehåller för många obesvarade frågor och behöver utredas vidare. KVA ansåg bl.a. att med tanke på den stora investeringskostnaden att det var mycket som var oklart, och antalet forskare som skulle använda anläggningen bedömdes vara begränsat. Vidare anfördes det att Sverige behöver kärnteknisk forskning, men att den bör drivas inom ramen för europeiska samarbeten, inte genom att uppföra en experimentreaktor i Sverige.

När riksdagen hösten 2015 behandlade motionsyrkanden om satsningar på en forskningsreaktor avstyrkte utskottet dessa bl.a. med hänvisning till synpunkterna ovan som både KVA och Vetenskapsrådet hade redovisat kring ett sådant projekt (bet. 2015/16:NU3). Våren 2016 behandlade dessutom utbildningsutskottet ett antal motioner om behovet av viss forskningsinfrastruktur, däribland en forskningsreaktor (bet. 2015/16:UbU17). Liksom näringsutskottet avstyrkte utbildningsutskottet förslagen bl.a. med hänvisning till utlåtandena ovan från KVA och Vetenskapsrådet. Utbildningsutskottet såg ingen anledning att ställa sig bakom motionsyrkanden om att utreda eller på andra sätt verka för byggandet av en forskningsreaktor i Sverige eller att verka för att Sverige ska bidra till internationell forskning inom området.

Under 2016 har det KTH-avknoppade företaget Blykalla fått en investering på 150 miljoner kronor av ett indiskt företag för att utveckla en prototyp för en blykyld fjärde generationens reaktor. Investeringen innebär att företaget kan färdigställa ingenjörskoncepten på reaktorn och söka tillstånd för att ta den i bruk. Reaktorn som har utvecklats på KTH kallas Sealer (Swedish Advanced Lead Reactor) och utnyttjar energiinnehållet i kärnbränslet upp till hundra gånger mer än i dagens stora kärnkraftverk eftersom kärnbränslet återanvänds

flera gånger. Reaktorn ska ha en livslängd på 30 år, och under den tiden behöver inte nytt bränsle fyllas på.

Stöd till investeringar i laddinfrastruktur

I den statliga utredningen Fossilfrihet på väg (SOU 2013:84) som presenterades i december 2013 ägnas ett kapitel (kap. 11) åt eldrivna vägtransporter. För att underlätta elektrifiering av vägtrafiken föreslog utredningen bl.a. att Energimyndigheten får i uppdrag att till sig knyta en nationell samordnare av arbetet med laddinfrastruktur samt att skyndsamt ta fram råd och rekommendationer för installation av laddstationer. Vidare föreslogs ett statligt bidrag till installation av laddinfrastruktur. Utredningens förslag var ute på remiss under våren 2014.

I det gemensamma budgetförslaget från allianspartierna för 2015 som riksdagen ställde sig bakom i december 2014 återfanns ett nytt anslag inom utgiftsområde 21 Energi till stöd för investeringar i laddinfrastruktur. Anslaget omfattade 75 miljoner kronor under 2015 (prop. 2014/15:1, bet. 2014/15:NU3). I vårändringsbudgeten för 2015 föreslog regeringen sedermera att de medel som hade avsatts skulle föras över till ett nytt ramanslag (Klimatinvesteringar i kommuner och regioner) under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård som får användas för klimatinvesteringar i kommuner och regioner, inklusive installation av laddinfrastruktur för elfordon. Satsningen samlades under beteckningen Klimatklivet.

I vårändringsbudgeten för 2015 föreslog regeringen även en förstärkning av det nya anslaget med 125 miljoner kronor (prop. 2014/15:99). I budgetpropositionen för 2016 föreslog regeringen att anslaget skulle ökas med ytterligare 475 miljoner kronor per år 2016–2018 (prop. 2015/16:1, utg.omr. 20 Allmän miljö- och naturvård). I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1, utg.omr. 20) föreslår regeringen att anslaget ökas med 100 miljoner kronor per år 2017–2018 samt med 700 miljoner kronor per år 2019–2020 och att satsningen därmed förlängs till 2020. Regeringen framhåller att klimatavtalet från Paris innebär höjda ambitioner och kräver skärpta åtgärder för att nå målen.

I slutet av augusti 2016 redovisade Naturvårdsverket läget i arbetet med Klimatklivet för regeringen. Av redovisningen framgår det att utbyggnad av laddningsstationer är den åtgärdstyp som är störst både i antal beviljade ansökningar och av det totala antalet inkomna ansökningar. Sett till beviljade belopp är andelen emellertid lägre. Ungefär 15 procent av de beviljade stödmedlen har gått till denna kategori. Fram till redovisningstidpunkten hade verket beviljat 367 ansökningar, varav totalt 230 avsåg laddstationer som ska ge ca 3 850 nya laddningspunkter. Huvuddelen av laddningspunkterna ska vara tillgängliga för allmänheten.

Noterbart är att fr.o.m. den 10 maj 2016 har den maximala stödnivån begränsats till 50 procent av investeringskostnaden. Tidsgränsen för slutlig begäran om utbetalning av stöd har också sänkts från sex till tre månader från det att åtgärden senast ska vara slutförd.

I Energimyndighetens regleringsbrev för 2016 framgår det att myndigheten senast den 1 februari 2017 ska redovisa till Naturvårdsverket hur arbetet med klimatinvesteringsstödet och laddinfrastrukturen för elfordon har utvecklats.

När riksdagen hösten 2015 behandlade motioner om satsningar på laddinfrastruktur avstyrkte utskottet dessa med hänvisning till att det anslag inom utgiftsområde 20 som beskrivs ovan – som då betecknades 1:18 Klimatinvesteringar i kommuner och regioner – får användas för dylika satsningar (bet. 2015/16:NU3).

Nationellt handlingsprogram för utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen

I EU:s direktiv 2014/94/EU om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen behandlas flera frågor med anknytning till utbyggnaden av infrastruktur för elfordon. Det gäller bl.a. frågor om laddstandarder och avgifter för laddning. Regeringen har i en proposition föreslagit hur direktivet ska genomföras i Sverige (prop. 2015/16:186). Propositionen har ännu inte behandlats av riksdagen.

I direktivet anges att medlemsstaterna senast den 18 november 2016 ska ta fram och underrätta kommissionen om sina nationella handlingsprogram på området. Handlingsprogrammet ska bl.a. innehålla mål för utbyggnad av laddstationer. Kommissionen ska sedan på grundval av de nationella handlingsprogrammen offentliggöra och regelbundet uppdatera information om de nationella syften och mål som medlemsstaterna presenterat bl.a. när det gäller antalet laddningsstationer som är tillgängliga för allmänheten.

Av den ovannämnda propositionen framgår att den inte behandlar frågor som kommer att omfattas av handlingsprogrammet, vilket bereds i särskild ordning inom Regeringskansliet. Enligt uppgift från Regeringskansliet har handlingsprogrammet ännu inte skickats till kommissionen.

Förslag om laddinfrastruktur inom andra utgiftsområden

Som har redovisats i det föregående har både Centerpartiet och Liberalerna avsatt medel för laddinfrastruktur inom utgiftsområde 21 Energi. Det bör samtidigt noteras att såväl Moderaterna som Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna föreslår satsningar under 2017 på utbyggnad av laddinfrastruktur. De nyssnämnda partierna föreslår emellertid att dessa satsningar ska finansieras genom att nya anslag för ändamålet förs upp under andra utgiftsområden än det här aktuella. Förslagen ser ut som följer:

- Moderaterna föreslår i motion 2016/17:3164 att 100 miljoner kronor avsätts till ett nytt anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.
- Sverigedemokraterna föreslår i motion 2016/17:2913 att 100 miljoner kronor avsätts till ett nytt anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.
- Kristdemokraterna föreslår i motion 2016/17:3391 att 125 miljoner kronor avsätts till ett nytt anslag under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Utskottets ställningstagande

Energipolitiken har en avgörande roll i byggandet av ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är helt beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Utskottet anser i likhet med regeringen att klimatfrågan är en ödesfråga i sammanhanget och att energipolitiken därför måste skapa förutsättningar för utvecklingen av ett hållbart energi- och transportsystem och därigenom även till minskade utsläpp av växthusgaser.

Utskottet noterar att det under året har slutits en energipolitisk överenskommelse mellan fem partier och att den parlamentariskt sammansatta Energikommissionen kommer att överlämna sitt slutbetänkande inom de närmaste månaderna.

Utskottet välkomnar de olika energipolitiska insatser som regeringen redovisar i budgetpropositionen. Det gäller exempelvis insatser för att öka produktionen och användningen av förnybar energi samt olika åtgärder som syftar till att stimulera en effektivare energianvändning. Genom sådana satsningar skapas det förutsättningar för minskade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar, och grunden läggs för en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem.

El är en mycket viktig energibärare i det svenska energisystemet. När det gäller produktionen av förnybar el är det med Norge gemensamma elcertifikatssystemet ett effektivt styrmedel. Under hösten 2015 ställde sig riksdagen bakom en ambitionshöjning inom ramen för det systemet, som ska bidra till att öka utbyggnaden av den förnybara elproduktionen. Utskottet vill i detta sammanhang även framhålla att det i den ovannämnda energipolitiska överenskommelsen från juni 2016 anges att elcertifikatssystemet ska förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030.

Utöver att stimulera utbyggnaden av den förnybara elproduktionen genom elcertifikatssystemet finns även andra stödformer som exempelvis ett särskilt statligt investeringsstöd för utbyggnad av solceller. I sammanhanget bör det dock påminnas om att Energimyndigheten på regeringens uppdrag i oktober 2016 presenterade ett förslag till en nationell soletstrategi. Myndigheten föreslår bl.a. att det nuvarande investeringsstödet avskaffas och ersätts med andra

stödformer. Förslaget till solelstrategi är för närvarande ute på remiss, och utskottet anser att riksdagen därför inte bör vidta några åtgärder med anledning av vad som sägs i motion 2016/17:1772 (SD) om att investeringsstödet till solceller ska avvecklas. I stället bör regeringens fortsatta beredning av det samlade förslaget om en solelstrategi avvaktas och riksdagen därför avslå motionen i den aktuella delen.

Elens centrala roll som energibärare i Sverige förstärker även betydelsen av att elmarknaden fungerar effektivt i alla delar och att el kan överföras effektivt såväl inom som mellan länder. Staten har i det avseendet ett betydande ansvar för att genom Affärsverket svenska kraftnäts försorg tillhandahålla ett väl fungerande stamnät – elnätets ryggrad. En ökande andel förnybar energi i kombination med eftersatta investeringar och reinvesteringar samt en alltmer integrerad europeisk elmarknad ställer stora krav på den fortsatta utvecklingen av stamnätet. Svenska kraftnät planerar investeringar i nätet som uppgår till ca 14 miljarder kronor 2017–2020, varav ca 2,4 miljarder kronor under 2017. Detta innebär en kraftig ökning av utbyggnadstakten jämfört med historiska nivåer. Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag till investeringsplan för Svenska kraftnät. Förslaget tillstyrks således, liksom även förslaget om finansiella befogenheter för Svenska kraftnät. Utskottet delar regeringens uppfattning att överföringskapaciteten inom Sverige, samt mellan Sverige och grannländerna, ska öka och att Sverige ska driva på i EU för ökad sammankoppling mellan och inom länder. Vidare noterar utskottet att regeringen för närvarande ser över Svenska kraftnäts ekonomiska mål, och att den översynen ska vara klar senast till budgetpropositionen 2018.

När det gäller elnät på lägre nivåer i elsystemet instämmer utskottet i att framhålla betydelsen av att det utvecklas nät som ökar förutsättningarna för elkunderna att producera el i mindre skala och sedan lagra eller leverera den till nätet. Smarta elnät av detta slag kan också underlätta en flexiblare elanvändning, vilket bidrar till en effektivare energianvändning och är en viktig förutsättning för att kunna hantera de utmaningar som finns på effektområdet. Utskottet ser positivt på fortsatta åtgärder för att få till en fungerande efterfrågeflexibilitet liksom på att medborgarnas roll på energimarknaden stärks. När det gäller den sistnämnda frågan vill utskottet särskilt lyfta fram att regeringen i årets budgetproposition har utvecklat sin syn på jämställdhetsfrågor på energiområdet. Liksom regeringen anser utskottet att det är viktigt med en jämställd representation i alla delar och på alla nivåer i de delar av samhället som berör energi.

Att effektivisera användningen av energi är ett viktigt medel för att minska belastningen på klimatet, miljön och människors hälsa. Därför delar utskottet regeringens uppfattning att en effektiv energianvändning också kan ses som ett viktigt medel för att nå målsättningen om 100 procent förnybar elproduktion 2040. Ur ett resurshushållningsperspektiv anser regeringen att det även är viktigt att hushålla med förnybar energi. Även detta överensstämmer med utskottets uppfattning.

Utskottet står även bakom den del av fempartiöverenskommelsen som gäller energieffektivisering. Utskottet välkomnar således att det ska tas fram ett mål för energieffektivisering för perioden 2020 till 2030 och att det ska utarbetas ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den elintensiva svenska industrin. Dessutom instämmer utskottet i behovet av att brett utreda vilka eventuella hinder som kan finnas för att möjliggöra en tjänsteutveckling vad gäller aktiva kunder och effektivisering samt undersöka vilka styrmedel som är effektivast för att öka effektiviseringen ur både energi- och effekthänseende.

I Sverige liksom i de flesta andra länder är väg- och sjötrafiken i stort sett helt beroende av fossila bränslen. Att ställa om dessa transportslag i en mer hållbar riktning innebär en betydande utmaning på det energipolitiska området. Utskottet ser ett fortsatt behov av forskning och utveckling kring alternativa drivmedel i form av förnybara bränslen, men även kring förutsättningarna för och konsekvenserna av en mer omfattande elektrifiering av de fossilbränslebaserade delarna av transportsektorn. Utskottet noterar i det sammanhanget att fempartiöverenskommelsen om energipolitikens inriktning från juni 2016 innehåller skrivningar om att det ska utredas hur de befintliga regelverken och skattelagstiftningen kan förenklas och anpassas för att bl.a. underlätta elektrifieringen av transportsektorn.

I några motioner framförs önskemål om satsningar på en utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon. Här vill utskottet i första hand hänvisa till det anslag inom utgiftsområde 20 för klimatinvesteringar som får användas för just detta ändamål. Det bör även påminnas om att Energimyndigheten har i uppgift att senast den 1 februari 2017 redovisa för Naturvårdsverket hur arbetet med klimatinvesteringsstödet och laddinfrastrukturen för elfordon har utvecklats. Utskottet noterar också att Sverige inom kort ska överlämna ett nationellt handlingsprogram för utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen till kommissionen. Handlingsprogrammet ska bl.a. innehålla mål för utbyggnaden av laddstationer. Vidare bör det påminnas om att Energikommisionen för närvarande tar ett samlat grepp på den framtida energianvändningen med särskilt fokus på elsystemet. Transportsektorns elektrifiering torde ingå som en pusselbit i det arbetet.

Med hänvisning till att det redan finns medel avsatta för ändamålet och till ett antal pågående processer med koppling till frågorna, anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att bifalla de motionsyrkanden som gäller satsningar på utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon inom ramen för utgiftsområde 21 Energi. Förslaget i motion 2016/17:1070 (L) med den inriktningen avstyrks således av utskottet.

Utveckling av ny teknik och nya tjänster ökar väsentligt möjligheterna att minska kostnaderna för att uppnå klimat-, energi- och miljöpolitiska mål, och stöd till forskning och innovation inom energiområdet är därför en viktig och integrerad del av energipolitiken. Tekniska innovationer och produktutveckling – men även innovationskraft när det gäller utvecklingen av tjänster och affärsmodeller – ser utskottet som viktiga nycklar i arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Utöver att forskning och utveckling kan

bidra till att lösa klimat- och energipolitiska utmaningar kan innovationer på detta område bidra till att stärka Sveriges position som framgångsrik exportör av både miljösamt teknik och miljösamta tjänster. Närmare hälften av anslagen inom utgiftsområdet (drygt 1,4 miljarder kronor under 2017) föreslås gå till just energiforskning, vilket utskottet anser vara en korrekt prioritering. Däremot ser utskottet inga skäl för riksdagen att förordna särskilda satsningar på kärnenergiforskning eller på omfattande investeringar i forskningsinfrastruktur på detta område som exempelvis en särskild forskningsreaktor. När det gäller förslaget i motion 2016/17:2898 (SD) om satsningar på en dylik forskningsreaktor hänvisar utskottet också till vad det anförde när motsvarande förslag behandlades hösten 2015. Motionen avstyrktes vid det tillfället, och utskottet gör samma bedömning denna gång.

Beträffande energiforskningsfrågor vill utskottet även påminna om att regeringen avser att överlämna en proposition om dessa frågor inom de närmaste månaderna. Det finns således anledning för utskottet att återkomma till frågorna inom en inte alltför avlägsen framtid. Dessförinnan saknas det skäl för riksdagen att uttala sig om energiforskningens inriktning i linje med vad som föreslås i motion 2016/17:2898 (SD). Motionen avstyrks således även i denna del.

Sammantaget innebär det anförda att utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 21 Energi och de förslag till bemyndiganden som finns knutna till några av anslagen. Utskottet tillstyrker också de förslag som gäller Svenska kraftnäts investeringsplan och finansiella befogenheter liksom förslaget om elberedskapsavgiftens storlek. Följaktligen avstyrker utskottet de förslag till alternativa anslagsfördelningar som föreslås i ett antal motioner. Även de övriga motionsyrkandena i avsnittet avstyrks.

Svenska kraftnäts ekonomiska mål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett förändrat avkastningskrav på Affärsverket svenska kraftnät. Utskottet hänvisar till att det för närvarande pågår en översyn av affärsverkets ekonomiska mål.

Jämför reservation 3 (V).

Propositionen

Av budgetpropositionen framgår att det pågår en översyn av Affärsverket svenska kraftnäts ekonomiska mål inom Regeringskansliet bl.a. mot bakgrund av de krav på stora investeringar och därmed kapitalbehov som affärsverket står inför. För att säkerställa att affärsverket bär sina egna kostnader behöver en kapitalkostnad beräknas, och utifrån denna utformas nya avkastningsmål. Nivåerna och den exakta utformningen bereds för närvarande inom Regerings-

kansliet. Regeringen anger att översynen ska vara klar senast till budgetpropositionen 2018. Tills vidare styrs Svenska kraftnäts verksamhet med befintliga ekonomiska mål.

Motionen

I kommittémotion 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) konstateras det att utbyggnaden av stamnätet för el i Sverige är kraftigt eftersatt och att stora delar av det existerande nätet behöver förnyas. Motionärerna anser att det inte är rimligt att Svenska kraftnät som står inför stora investeringar årligen ska ge hundratals miljoner i utdelning till staten. Motionärerna begär därför ett tillkännagivande från riksdagen om att regeringen bör återkomma med ett förändrat avkastningskrav för Svenska kraftnät senast till bolagsstämman 2018 (yrkande 17).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det för närvarande pågår en översyn av Affärsverket svenska kraftnäts ekonomiska mål och att den översynen ska vara klar senast till budgetpropositionen 2018. Med hänvisning till detta saknas det skäl för riksdagen att bifalla förslaget i motion 2016/17:2473 (V) om att regeringen bör återkomma med ett förändrat avkastningskrav på affärsverket. Motionen avstyrks därför i den aktuella delen.

Reservationer

1. Målen för utgiftsområde 21, punkt 1 (C)

av Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3119 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 2 och
avslår motion
2016/17:1558 av Betty Malmberg (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Utsläppen från transportsektorn är den största klimatutmaningen i Sverige. Enbart inrikestransporterna står för en tredjedel av utsläppen av växthusgaser i vårt land. Fossila bränslen genererar även utsläpp av luftföroreningar som orsakar negativa hälsoeffekter.

Jag konstaterar att Centerpartiet under alliansregeringens åtta år starkt bidrog till att Sverige redan har uppnått och sedan länge passerat målet om 10 procent förnybar energi i transportsektorn till 2020. Jag och Centerpartiet anser emellertid att detta inte får fungera som en ursäkt för att inte redan nu ta nästa steg mot det långsiktiga målet om en fossilbränsleoberoende fordonsflotta till 2030.

Centerpartiet står bakom den fempartiöverenskommelse på det energipolitiska området som slöts i juni 2016. I överenskommelsen återfinns bl.a. målet att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Centerpartiet var även drivande bakom Miljömålsberedningens förslag om 70 procent minskade utsläpp från inrikes transporter till 2030. Detta är bra mål som också kommer att ha betydelse för utvecklingen inom transportsektorn. Jag och Centerpartiet vill nu att regeringen skyndsamt lämnar en proposition med de förslag som Miljömålsberedningen levererade under våren 2016. Ett mål om en fossiloberoende fordonsflotta i likhet med det som anges ovan hade kunnat öka på takten i omställningen av denna sektor ytterligare. I likhet med vad som anförs i motion 2016/17:3119 (C) hade det också varit värdefullt med ett delmål med innebörden att Sverige höjer ambitionerna till 30 procent förnybar energi i trans-

portsektorn till 2020. Detta anser jag att riksdagen bör tillkännage till regeringen, och jag tillstyrker således den nyssnämnda motionen i den aktuella delen. Motion 2016/17:1558 (M) avstyrks i den här aktuella delen.

2. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2017

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 21 enligt förslaget i bilaga 6.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 20 och 37 samt

2016/17:2898 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2, bifaller delvis proposition 2016/17:1 utgiftsområde 21 punkt 4 och avslår motionerna

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 17,

2016/17:3127 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 1,

2016/17:3438 av Rickard Nordin m.fl. (C) och

2016/17:3459 av Maria Weimer m.fl. (L).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i bilaga 7.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2016/17:1 utgiftsområde 21 punkt 5.

c) Godkännande av investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät

= utskottet

d) Finansiella befogenheter för Affärsverket svenska kraftnät

= utskottet

e) Avgiftsuttag för elberedskapsavgiften

= utskottet

Ställningstagande

Den 23 november 2016 fastställde riksdagen utgiftsområdenas ramar för 2017. Förslaget till anslagsfördelning inom utgiftsområde 21 Energi i Sverigedemokraternas motion 2016/17:2898 bygger på en utgiftsram som är 355 miljoner

kronor lägre än den riksdagen nu har antagit. Då vi står bakom förslaget i den nyssnämnda motionen använder vi oss av den formella möjligheten att reservera oss mot regeringens motsvarande förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdet. I stället tillstyrker vi förslaget i den nyss nämnda motionen.

Utgångspunkten för vårt ställningstagande är den värdegrund som genomsyrar vår och Sverigedemokraternas syn på en önskvärd samhällsutveckling. Det innebär bl.a. att vi eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Då vi och Sverigedemokraterna står fritt från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier kan vi inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt till många frågor, inklusive till energipolitiska spörsmål. Förutsatt att det kan gagna Sverige och dess medborgare är Sverigedemokraterna öppna för samtal, diskussioner och samarbeten med alla andra partier.

I Sverigedemokraternas budgetmotion 2016/17:2102 tydliggörs våra viktigaste övergripande visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å andra sidan. Sverigedemokraterna ställer sig otvetydigt bakom de finanspolitiska hörnstenarna om överskottsmål för den offentliga sektorn, utgiftstak samt krav på kommuner och landsting om en god ekonomisk hushållning.

Med detta sagt övergår vi nu till att redovisa huvuddragen i vår och Sverigedemokraternas syn på den svenska energipolitiken. Inledningsvis vill vi klargöra att Sverigedemokraterna anser att den svenska energipolitiken måste vila på tre ben: leveranssäkerhet, kostnadseffektivitet och miljö. Vidlyftiga subventioner till förnybar energiproduktion eller oöverlagda skattepålagor som belastar kärn- och vattenkraften riskerar att allvarligt begränsa förutsättningarna för att energipolitiken ska bli framgångsrik.

Vi anser att den rådande svenska klimat- och energipolitiken ofta kännetecknas av ett alldeles för snävt synsätt på vad som krävs för att kunna bemästra världsomspännande klimat- och energiförsörjningsproblem. Såväl den nuvarande som den förra regeringen tycks vilja vinna kampen på hemmaplan utan insikt om att Sverige – eller EU – endast kan påverka de globala koldioxidutsläppen i mycket begränsad utsträckning. Detta förhållningssätt präglar även den energipolitiska uppgörelse som slöts mellan fem partier i juni 2016. Vi beklagar att de berörda parterna så ensidigt har valt att anamma ett snävt nationellt perspektiv på dessa globala utmaningar och ser en uppenbar risk i den svenska ambitionen att agera som föregångsland på klimatområdet. Dyra och i många fall ineffektiva satsningar på förnybar energiproduktion kan hota konkurrenskraften för såväl den svenska som den europeiska industrin, vilket kan resultera i att koldioxidgenererande produktion flyttas till länder med en mindre ambitiös klimatpolitik eller där andra miljöhänsyn, arbetsrätt och mänskliga rättigheter är åsidosatta.

Vi och Sverigedemokraterna strävar efter att behålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar. Vi ser det som mycket betydelsefullt att en nation har kontroll över sin

energiförsörjning och förespråkar därför i första hand en hög grad av självförsörjning som en viktig pusselbit i arbetet med att uppnå energipolitikens mål.

Vidare anser vi att energieffektiviseringsinsatser ska prioriteras då sådana insatser ofta är både samhällsekonomiskt och företagsekonomiskt lönsamma. För den elintensiva basindustrin i Sverige har en effektivare energianvändning stor potential att resultera i sådana kostnadsbesparingar som stärker industrins konkurrenskraft.

När det gäller förnybar energi är vår och Sverigedemokraternas hållning att förnybara energikällor i möjligaste mån ska konkurrera på samma villkor som andra energikällor. Samtidigt anser vi att de problem som inte minst den förnybara elproduktionen kan ge upphov till måste uppmärksammas mer. Begreppet förnybar energi har en positivt laddad innebörd för många, vilket tenderar att skymma sikten för denna produktions tillkortakommanden. Subventionsdriven utbyggnad av vind- och solkraft ökar kraven på reglerkraft, och väderberoende kraftkällor av detta slag innebär exempelvis betydande utmaningar för elnätet och för möjligheterna att kontrollera den så viktiga effektbalansen. Utmaningarna när det gäller tillhandahållandet av effekt förstärks dessutom av den högst beklagliga förtida avvecklingen av flera välfungerade svenska kärnkraftverk som står för dörren. Till detta kommer att kärnkraften svarar för den baskraft som utgör bottenplattan på vilken hela det svenska kraftsystemet vilar och som inte minst är betydelsefull för den elintensiva basindustrin. Tillåts detta fundament erodera som en följd av politiska missgrepp hotas inte bara den svenska industrins konkurrenskraft utan på sikt även välfärdsstaten. Dessutom är risken påtaglig att det bara är fossilbränslebaserad kraftproduktion som kan erbjuda rimliga alternativ, vilket självfallet inte gagnar ambitionerna att minska utsläppen av växthusgaser. I motsats till regeringspartierna ser vi kärnkraften som ett centralt inslag i den svenska energimixen under överskådlig framtid. Såväl eventuellt ny kärnkraft som den fortsatta driften – och på längre sikt avveckling och nedmontering – av de befintliga verken kräver emellertid att kunskaperna kring dessa frågor utvecklas. Eftersom staten inte satsar några medel alls på kärnenergiforskning inom ramen för det betydande energiforskningsanslaget som avsätts varje år kan det starkt ifrågasättas om de nödvändiga kunskaperna på kärnkraftsområdet kan vidmakthållas på sikt.

Vi inom Sverigedemokraterna anser att Sverige ska satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjning för i första hand Sverige. Det är, enligt vår uppfattning, således av stor vikt att kärnteknisk forskning och utveckling behålls inom landet och att forskningen dessutom ges möjlighet att flytta fram sina positioner. För att kunna etablera ny, modern och ännu säkrare kärnkraft i Sverige behövs en hög nationell kompetens, och detta kräver i sin tur ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Framgångsrik kärnteknisk forskning är dock ofta beroende av tillgången till en funktionell forskningsinfrastruktur. Därför föreslår Sverigedemokraterna ett

nytt anslag inom utgiftsområde 21 Energi som ska finansiera det inledande arbetet med att etablera en kärnreaktor för forskningsändamål.

I Sverigedemokraternas motion 2016/17:1772 återfinns ett stort antal konkreta förslag på åtgärder med energipolitisk anknytning. En del av dessa förslag faller dock inte inom näringsutskottets beredningsområde och behandlas därför av andra utskott. Det gäller exempelvis förslag på skatteområdet. Andra förslag har ingen direkt påverkan på anslagen inom utgiftsområdet och kommer därför att behandlas av utskottet senare under detta riksmöte. Vi ser fram emot att vid flera kommande tillfällen få möjlighet att föra fram vår syn på den svenska energipolitiken.

Med detta sagt vill vi nu framhålla att vi står bakom Sverigedemokraternas förslag till utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi och det förslag till anslagsfördelning som finns i motion 2016/17:2898 (SD).

Förslaget till anslagsfördelning i motion 2016/17:2898 (SD), som vi alltså står bakom, präglas av en återhållsam inställning när det gäller olika satsningar på sådana förnybara energikällor som har visat tveksam effektivitet och där kostsamma statliga subventioner mest fungerar som ett slags omotiverad bonus åt redan lönsamma verksamheter eller som konstgjord andning åt kommersiellt tveksamma tekniker. Vi avvecklar därför anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (–10 miljoner kronor) och anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft (–15 miljoner kronor). Avvecklingen av dessa båda anslag ingår i en övergripande energistrategi som syftar till att göra marknadsförutsättningarna mer jämbördiga för olika energislag. Fortsatta insatser för ökad energieffektivisering är vi positiva till och sluter därför upp bakom den nivå på anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering som regeringen har föreslagit (233 miljoner kronor under 2017). Då vi i vårt budgetförslag inte har de satsningar som motiverar den nivå som föreslås för Energimyndighetens förvaltningsanslag minskas anslaget 1:1 Statens energimyndighet på ett sätt som motsvarar den tidigare ökningen (–15 miljoner kronor).

Vi och Sverigedemokraterna anser att forskning med inriktning på nya energilösningar har stor potential att lösa många av de utmaningar som väntar. Samtidigt menar vi att de statliga forskningsmedlen delvis bör riktas om mot att finansiera uppbyggnaden av den vetenskapliga och tekniska kunskap och kompetens som i dag saknas inom kärnteknikområdet. Som redan har nämnts ovan ser vi även ett behov av kärnteknisk forskningsinfrastruktur. Vi föreslår därför att anslaget 1:8 Energiteknik avvecklas (–440 miljoner kronor), och 25 miljoner kronor satsas i stället på ett nytt anslag som ska finansiera uppförandet av en kärnforskningsreaktor. Med en sådan reaktor kan forskningen kring fjärde generationens kärnkraft flyttas fram ytterligare ett steg. Detta borde vara eftersträvarvärt då fjärde generationens kärnreaktorer kan återanvända kärnbränsle och därmed även bidra till att lösa problemet med utbränt kärnavfall.

I likhet med vad vi anförde i förra årets budgetbetänkande är vi skeptiska till de medel regeringen föreslår till anslaget 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. Vi anser att de 25 miljoner kronor som regeringen vill satsa under 2017 på denna ideologiskt färgade och

diffust beskrivna åtgärd kan göra större energipolitisk nytta på något annat sätt. Anslaget finns därför inte med i det budgetförslag vi står bakom.

Utöver de beskrivna justeringarna av de befintliga anslagen inom utgiftsområdet och förslaget om ett nytt anslag för etableringen av en kärnforskningsreaktor föreslår vi ytterligare två nya anslag som ska inriktas på att främja produktion av förnybar gas. För det första anser vi att det finns en outnyttjad potential för framställning av metangas från olika avfallsprodukter. Sådan förnybar klimatvänlig biogas har många användningsområden och därför skapar vi ett nytt anslag (+100 miljoner kronor under 2017) som ska användas för att finansiera investeringsstöd och marknadsintroduktion av ny teknik på biogasområdet.

För det andra vill vi och Sverigedemokraterna stimulera utvecklingen av den mycket intressanta vätgasen och dess användning i bränsleceller. I Sverige har bränslecellstekniken fört en rätt blygsam tillvaro till skillnad från utvecklingen på många andra håll i världen. För att Sverige inte ska halka efter på detta område föreslår vi och Sverigedemokraterna att det inrättas ett nytt anslag inom utgiftsområde 21 som ska användas för att stimulera framväxten av pilotanläggningar och nödvändig infrastruktur till gagn för vätgas- och bränslecellsteknikens utveckling i vårt land. Anslaget ska även kunna finansiera arbetet med att ta fram en vätgasstrategi för Sverige. För 2017 avsätter vi 50 miljoner kronor till det nya anslaget.

Sammanfattningsvis innebär detta att vi tillstyrker motionerna 2016/17:2898 (SD) och 2016/17:1772 (SD) i de aktuella delarna. Regeringens och de andra partiernas förslag till anslagsfördelning avstyrks i de fall då de inte överensstämmer med förslagen i de nyssnämnda motionerna. Vi avstyrker även övriga motioner i de delar som är aktuella i detta betänkande. Däremot tillstyrker vi regeringens förslag till investeringsplan och finansiella befogenheter för Svenska kraftnät liksom även förslaget om nivån på elberedskapsavgiften.

När det gäller regeringens förslag till olika bemyndiganden som är kopplade till några av anslagen, avstyrker vi de förslag som gäller de anslag som vi avvecklar helt i vårt förslag (se bilaga 7). Det innebär således att vi avstyrker regeringens förslag om bemyndiganden om anslagen 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft, 1:6 Planeringsstöd för vindkraft, 1:8 Energiteknik och 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. När det gäller anslaget 1:4 Energiforskning har vi föreslagit en sänkning med 25 miljoner kronor under 2017. Vi har däremot inte föreslagit någon annan nivå än regeringen när det gäller bemyndigandet för detta anslag eller de övriga bemyndigandena som regeringen föreslår.

3. Svenska kraftnäts ekonomiska mål, punkt 3 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 17.

Ställningstagande

Utbyggnaden av stamnätet för el i Sverige är kraftigt eftersatt, och stora delar av det existerande nätet behöver förnyas. Jag står bakom regeringens förslag till investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät men vill här samtidigt ifrågasätta hur de omfattande investeringar som måste göras på längre sikt ska finansieras. I ett läge med stora investeringsbehov är det enligt min uppfattning inte rimligt att Svenska kraftnät ska ge hundratals miljoner kronor i utdelning till staten. Jag instämmer alltså i det som framförs i motion 2016/17:2473 (V) om att affärsverkets avkastningskrav måste ses över. Vänsterpartiet vill se sänkta avkastningskrav som möjliggör för Svenska kraftnät att hålla en hög investeringstakt, utan att det drabbar nätkunderna. Jag anser att riksdagen genom ett tillkännagivande tydligt bör signalera till regeringen att ett sänkt avkastningskrav bör ingå i den pågående översynen av affärsverkets ekonomiska mål. Motionen tillstyrks därmed i den aktuella delen.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (M)

Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Hanif Bali (M) och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) anför:

I Moderaternas budgetmotion 2016/17:3350 presenteras partiets riktlinjer för den ekonomiska politiken. Vi står bakom det som anförs i motionen som helhet, men vill här inledningsvis framhålla nödvändigheten i att Sverige fortsätter att utvecklas i hög takt. I budgetpropositionen visar regeringen dessvärre en anmärkningsvärd handfallenhet inför de utmaningar som människor ser omkring sig. Det alternativ vi och Moderaterna erbjuder är en plan för ett starkare Sverige med målet att öka välståndet, tillväxten och tryggheten för alla i vårt land. De reformförslag vi presenterar är fokuserade på hur jobben ska bli fler och skolan ska bli bättre. Vi vill bryta utanförskapet och stärka incitamenten för att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, investera i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Att få fler i arbete är avgörande för att öka kunskapen i skolan, höja kvaliteten i välfärden och bygga ett starkare Sverige.

Den 23 november 2016 beslutade riksdagen om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. Riksdagen har därmed ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. Genom beslutet fastställdes att de samlade utgifterna för utgiftsområde 21 Energi inte får överstiga 2 876 898 000 kronor. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen genom det nysnämnda rambeslutet har ställt sig bakom regeringens förslag väljer vi att inte delta i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 21 Energi. I stället redovisar vi i detta särskilda yttrande vår syn på energipolitiken i allmänhet och på regeringens förslag. Vi refererar också den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna presenterar i motion 2016/17:3127.

Vi vill inledningsvis framhålla att Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av att vi har en energipolitik som lever upp till behoven och förväntningarna från en omvärld i ständig förändring. Sverige ska ha ett robust energisystem som står på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi. Energipolitiken ska värna klimatet, vara ekologiskt hållbar, säkra el till konkurrenskraftiga priser och garantera att el finns när såväl medborgare som företag behöver den. Alla delar av samhället är i dag beroende av att vi kan leva upp till dessa mål. Detta ställer höga krav på hur energipolitiken utformas.

Vi har redan berört elens betydelse som energibärare i det svenska energisystemet. El är och förblir under överskådlig tid en grundsten i den svenska

energiförsörjningen. För att även fortsättningsvis kunna värna svenska jobb och konkurrenskraftiga elpriser för både hushållen och den elintensiva industrin är det mycket viktigt att de helt dominerande och klimatvänliga kraftproduktionslagen vatten- och kärnkraft inte hotas av orimliga skattepålagor.

Innan vi kommenterar regeringens budgetförslag på det energipolitiska området vill vi betona den stora betydelsen av tydliga och långsiktiga spelregler inom energipolitiken. Mot den bakgrunden ser vi positivt på den ramöverenskommelse som fem partier slöt på det energipolitiska området i juni 2016. Med denna överenskommelse i botten och förhoppningar om kloka och brett politiskt förankrade slutsatser från den parlamentariskt sammansatta Energi-kommissionen som snart ska överlämna sitt slutbetänkande ser vi relativt ljust på förutsättningarna att kunna vara med och forma en energipolitik som svarar mot omvärldens krav på både kort och lång sikt.

När det gäller anslagen ser vi liksom regeringen värdet i att det satsas betydande statliga medel på energiforskning. Många av morgondagens utmaningar kan vara möjliga att möta med morgondagens teknik. Energitekniska landvinningar kan exempelvis bidra till att lösa klimatproblem, men även till den svenska konkurrenskraften på en global marknad. Den begränsade minskning som Moderaterna föreslår av anslaget 1:4 Energiforskning hänger samman med att vi inte delar regeringens syn på hur pris- och löneomräkningen ska påverka anslagsnivåerna.

Forskning som inriktas på förnybar energi är viktig och bör fortsätta. Däremot saknas det möjlighet att finansiera kärnenergiforskning via energiforskningsanslaget. Detta ser vi som problematiskt. Vi menar att oavsett vad man har för uppfattning om kärnkraftens framtid är det otvetydigt så att detta kraftslag kommer att användas i Sverige under åtskilliga årtionden till. Ska Sverige kunna hantera befintliga reaktorer, ha möjlighet att bygga nya och att avveckla äldre reaktorer på ett säkert och effektivt sätt krävs det att vi lyckas behålla kompetensnivå och forskningskompetens.

Beträffande övriga anslag har vi och Moderaterna föreslagit att anslaget 1:8 Energiteknik återställs till tidigare nivå som en följd av att vi inte står bakom regeringens satsningar på att finansiera stöd till investeringar i solceller. Vi noterar här för övrigt att Energimyndigheten nyligen överlämnade ett förslag till regeringen om en solelstrategi, där myndigheten uttryckte tvivel kring detta investeringsstöd och i stället förordade andra modeller för att stödja utvecklingen på detta område. När det gäller anslagsfördelningen i övrigt har vi även helt avvisat regeringens förslag till anslaget 1:11 som har den diffusa titeln Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning (– 25 miljoner kronor).

2. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (C)

Rickard Nordin (C) anför:

I Sverige råder det högkonjunktur. Således borde fler jobb växa fram och sysselsättningen borde stiga. Men i stället ökar tudelningen i samhället. Tudelningen finns mellan unga och äldre, mellan högutbildade och de som saknar gymnasieexamen samt mellan inrikes och utrikes födda. Tudelningen är också regional. Samtidigt som vissa orter växer och utvecklas har många mindre orter drabbats av neddragningar i globaliseringens, finanskrisens och lågkonjunkturrens spår.

Regeringen har valt att föra en politik där underskotten ökar, trots att det är i goda tider som vi borde bygga skyddsvallar inför framtida lågkonjunkturer. De åtgärder som regeringen finansierar med dessa lånade pengar har, enligt regeringens egna expertmyndigheter, en obefintlig eller negativ effekt på arbetsmarknaden. Det är inte en ansvarsfull politik. Jag och Centerpartiet anser att Sverige behöver ett nytt ledarskap.

I budgetmotion 2016/17:3494 stakar Centerpartiet ut en annan riktning för Sverige. De frågor jag och Centerpartiet anser ska prioriteras handlar om att genom ekonomiskt ansvarstagande rusta Sverige för kärvare tider. Vidare krävs det insatser för att bryta den tudelning av samhället som har beskrivits ovan. Det handlar bl.a. om att genomföra arbetsmarknadsreformer, skattesänkningar och åtgärder som syftar till att öka tryggheten i hela landet. Dessutom behöver kommunsektorn stärkas och fler satsningar göras på jobb och företag.

Jag och Centerpartiet vill att Sverige ska vara ett föredöme på miljöområdet. I det sammanhanget ser vi det som mycket angeläget att Sverige återtar ledartröjan i arbetet med att hindra den globala uppvärmningen. Det är beklagligt att Sveriges klimatutsläpp inte längre minskar. Klimatomställningsarbetet måste förstärkas, och för detta krävs kraftfulla styrmedel där förorenaren betalar och där intäkterna från miljöskatter finansierar sänkt skatt på arbete i en grön skatteväxling. Jag och Centerpartiet anser att högkonjunkturen innebär en unik chans att bygga svensk ekonomi stark, att genomföra strukturreformer för att bredda tillväxten och jobbskapandet till fler och att ta nästa steg i klimatomställningen.

Klimat- och energifrågor hänger ofta intimt samman. Fossilbränslebaserad energiproduktion tillhör de mest växthusgasgenererande mänskliga aktiviteterna. Åtgärder på det energipolitiska området är således viktiga för att hantera klimatutmaningarna. Sverige har unika förutsättningar att producera förnybar el. Sol- och vindel kan tillsammans med vattenkraft och biokraft utgöra basen i ett robust och helt förnybart energisystem. Genom konkreta styrmedel vill Centerpartiet visa att ekonomisk tillväxt, innovation och entreprenörskap går hand i hand med minskade utsläpp av växthusgaser och gifter samt med ekologisk balans.

Riksdagen har genom sitt beslut den 23 november 2016 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 21 Energi inte får överstiga 2 876 898 000 kronor 2017 (bet. 2016/17:FiU1). Centerpartiets förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tillstyrkas. Centerpartiets budgetförslag ska emellertid betraktas som en helhet där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Mot denna bakgrund

väljer jag att avstå från att delta i beslutet om anslag och redovisar i stället Centerpartiets politik inom utgiftsområdet i detta särskilda yttrande.

Jag och Centerpartiet står fast vid uppfattningen att anslagen inom utgiftsområde 21 Energi borde ha utformats i enlighet med förslagen i Centerpartiets motion 2016/17:3438. Innan jag kortfattat berör min och Centerpartiets syn på anslagsfördelningen inom utgiftsområde 21 vill jag nämna något om Centerpartiets övergripande syn på energipolitiken.

Inledningsvis kan jag med glädje konstatera att utvecklingen på energiområdet har varit mycket positiv under de senaste åren. Mer än hälften av Sveriges energikonsumtion kommer från förnybara energikällor. Centerpartiets agerande som alliansregeringens gröna röst och alliansregeringens energiöverenskommelse från 2009 har varit avgörande för detta. Den positiva utvecklingen måste emellertid fortsätta.

Jag anser att Sverige både har en möjlighet och skyldighet att inom en generation vara helt fritt från fossil energi. Centerpartiet vill också – vilket jag står bakom – att Sverige inom en generation ska vara ett samhälle som är fritt från kärnkraft och i stället drivs av energi som till 100 procent är förnybar. Centerpartiets mål är att Sveriges energisystem ska vara helt förnybart 2040.

Energi och transporter är grundstenar för att göra det möjligt för människor att bo och verka var de vill, att hjälpa människor ur fattigdom och att minska avståndet mellan stad, land och kontinent. Bilar och andra fossilbränsle drivna transporter är emellertid miljöbovar som tillsammans står för drygt en tredjedel av alla utsläpp i Sverige. Alldeles för få drivs av miljövänliga drivmedel som exempelvis förnybar el och biodrivmedel. Inom detta utgiftsområde har Centerpartiet föreslagit en betydande satsning på utbyggnaden av laddinfrastruktur.

Jag och Centerpartiet står bakom den överenskommelse på det energipolitiska området som slöts mellan fem partier i juni 2016. Centerpartiet har länge varit drivande för en bred överenskommelse över blockgränserna om inriktningen för den framtida energipolitiken. Uppgåelsen bygger vidare på Alliansens klimat- och energiöverenskommelse från 2009 och skapar en ram för ett långsiktigt hållbart och stabilt elsystem även efter 2020. Här vill jag gärna framhålla att Centerpartiet är det enda parti som varit del av alla de breda energiöverenskommelser som slutits under de senaste årtiondena, och att fortsätta ta ansvar för en omställning mot ett helt förnybart energisystem är en självklarhet för mig och Centerpartiet.

Överenskommelsen innehåller flera framgångar för de frågor som Centerpartiet drivit i förhandlingarna. Bland annat förlängs systemet med elcertifikat fram till 2030 och ambitionsnivån höjs med 18 TWh mer förnybar el, vilket är 60 procent mer än dagens mål som sträcker sig till 2020. Elcertifikaten ger den förnybara elen stabila förutsättningar att växa, utan att statsbudgeten belastas.

I Centerpartiets partimotion 2016/17:821 om klimat och förnybar energi redovisas ett stort antal förslag med energipolitisk koppling. Flertalet av förslagen har emellertid inte någon direkt påverkan på anslagen inom

utgiftsområde 21 eller faller inom andra utskotts beredningsområden. De behandlas därför inte i detta betänkande.

När det avslutningsvis gäller anslagen inom det nu aktuella utgiftsområdet vill jag lyfta fram att Centerpartiet föreslog en ram som var 144 miljoner kronor högre än regeringens förslag för 2017. Centerpartiets – av riksdagen dessvärre avvisade – samlade förslag innehöll bl.a. ett nytt anslag på 150 miljoner kronor under 2017 för investeringar i sådan laddinfrastruktur som behövs för att få fart på elektrifieringen av fordonsflottan. Vidare föreslog Centerpartiet en högre nivå än regeringen på anslaget 1:8 Energiteknik under 2017 (+50 miljoner kronor). Ytterligare några anslagsjusteringar framgår av Centerpartiets samlade förslag i bilaga 2.

3. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Jag har i det föregående ställt mig bakom utskottets förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 21 Energi som bygger på en budgetuppgörelse mellan Vänsterpartiet och regeringspartierna. Jag vill emellertid i detta särskilda yttrande tydliggöra Vänsterpartiets uppfattning i vissa frågor.

Jag och Vänsterpartiet vill att Sverige ska agera som ett föregångsland när det gäller att ställa om till ett förnybart energisystem. Investeringar i det svenska energisystemet är viktiga och nödvändiga som en del i miljö- och klimatomställningen i Sverige. Fokus ska ligga på de förnybara naturresurserna sol, vind, vatten och skog.

Mot den bakgrunden vill jag rikta en del kritik mot delar av den energipolitiska ramöverenskommelse som slöts mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i juni 2016 och som riskerar att prägla energipolitikens inriktning på lite längre sikt. Jag och Vänsterpartiet anser att överenskommelsen i vissa delar har positiva inslag som i stort överensstämmer med hur vi ser på energipolitiken. Det gäller exempelvis fortsatta satsningar på att stimulera utbyggnaden av den förnybara elproduktionen. Å andra sidan innehåller den även ett antal bedömningar och förslag som går i direkt fel riktning. Det är dessa delar som har gjort det omöjligt för Vänsterpartiet att stå bakom överenskommelsen.

Enligt min och Vänsterpartiets uppfattning är det för det första mycket problematiskt att det inte sätts upp något stoppdatum för kärnkraften i ramöverenskommelsen och att parterna inte heller tycks inse behovet av att det fattas politiska beslut om en avveckling. Jag och Vänsterpartiet anser att kärnkraften inte bara är en dyr och osäker energikälla, utan att den även hämmar omställningen till en 100 procent förnybar energiproduktion. Att tillåta utbyggnad av kärnkraften innebär att man är beredd att låta den vara kvar i decennier framöver, vilket Vänsterpartiet anser vara djupt beklagligt. För att det ska finnas en chans att hejda klimatförändringarna vill Vänsterpartiet att kärnkraften ska avvecklas så fort som möjligt och att det tidigare målet om 100

procent förnybar energi till 2040 ska finnas kvar. Detta synsätt delar jag till fullo.

Även om det är positivt att man i fempartiöverenskommelsen inte säger sig ha för avsikt att subventionera kärnkraften, varken i form av direkta eller indirekta subventioner, borde det inte vara en fråga för marknaden att avgöra om nya investeringar ska komma till på detta område eller inte. Jag och Vänsterpartiet anser att kärnkraften ska avvecklas som en följd av politiska beslut som grundar sig på att den är både dyr och riskfylld och att den förutsätter miljöfarlig exploatering av den ändliga resursen uran.

Utöver detta anser Vänsterpartiet, vilket jag instämmer i, att det är problematiskt att slopa den kärnkraftsrelaterade skatten på termisk effekt och att finansiera detta genom att låta hushållen få högre energiskatt. Jag är mycket tveksam till att utöka kärnavfallsfondens placeringsmöjligheter om syftet är att göra det ekonomiskt lättare att driva kärnkraftverk. Att försöka lösa fondens ekonomiska problem genom utökade placeringsmöjligheter som ökar riskerna är enligt min och Vänsterpartiets uppfattning fel väg att gå.

Jag vill också poängtera att fokus för energiforskningen bör ligga på forskning kring en säker och förnybar energiproduktion och på att utveckla teknik för energilagring och smarta elnät bl.a. för att kunna hantera effektoppar.

4. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (L)

Maria Weimer (L) anför:

De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och det råder högkonjunktur. Men i stället för att använda detta gynnsamma läge för att bygga en buffert för sämre tider väljer regeringen att låna och presentera ofinansierade bidragshöjningar. Jag anser att det krävs en liberal ekonomisk politik där utbildning belönas, där skatten på jobb är lägre än i dag och där det alltid är lönsamt att gå från bidrag till jobb.

Det är tydligt att de reformer som alliansregeringen genomförde under sina åtta år vid makten inte räcker för att klara de nya utmaningar som Sverige nu står inför. Efter två år med den rödgröna regeringen står det klart att Sverige är på fel väg. För att vända utvecklingen behövs en ny vision för vad Sverige ska vara och nya och kraftfulla förslag för att nå dit. Framtidens utmaningar behöver en ny reformagenda. Liberalerna lägger därför fram en budget i motion 2016/17:3419 med nödvändiga reformer för framtiden som jag står bakom. Budgetförslaget innehåller bl.a. förslag och satsningar som syftar till att möta de utmaningar som finns på klimat- och energiområdet.

Den 23 november beslutade riksdagen emellertid om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster för 2017 enligt regeringens förslag (2016/17:FiU1). Genom rambeslutet avvisade riksdagen således förslagen till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per utgiftsområde i budgetmotion 2016/17:3419 (L). Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se, vilket jag beklagar.

Mitt partis budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkar. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga denna viktiga process och äventyra effektiviteten i finanspolitiken. Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 21 Energi. I detta särskilda yttrande vill jag dock redovisa Liberalernas syn på energipolitiken.

Inledningsvis vill jag understryka att jag och Liberalerna anser att den pågående uppvärmningen av jorden som en följd av ökande utsläpp av växthusgaser är den största framtidsutmaningen för vår generation och kommande generationer. Därför är det centralt för oss att värna Sveriges klimatsmarta energisystem och på så sätt hålla nere växthusgasutsläppen. Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker, effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser. En långsiktig och stabil energiförsörjning är avgörande för klimatet, svenska jobb och svensk konkurrenskraft och därmed för både tillväxten och välfärden i vårt land. Näringsliv och privatpersoner måste kunna lita på en trygg elförsörjning med hög leveranssäkerhet till rimliga priser under årets alla dagar.

Liberalerna har valt att inte stå bakom den energiöverenskommelse som slöts i juni 2016 mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. Jag och Liberalerna anser att överenskommelsen är dyr och saknar klimatnytta. Stora konkurrensnedvidande subventioner ska gå till förnybara energikällor, bl.a. genom höjda ambitioner inom elcertifikatssystemet i en tid då det svenska elsystemet inte behöver mer väderberoende elproduktion. Detta vänder jag mig emot och vill i stället se produktion av förnybar el när den behövs och när någon vill betala för den. I stället för att subventionera ny olönsam elproduktion som inte ger klimatnytta borde regeringen fokusera på de sektorer där Sverige har höga utsläpp, framför allt transportsektorn. Liberalerna ser positivt på den pågående marknadsdrivna elektrifieringen av denna sektor. En mer omfattande sådan elektrifiering kräver dock en stabil och koldioxidsnål elproduktion som kan leverera ren el till eldrivna fordon. Här spelar klimatsmarta energislag som vattenkraft, kärnkraft och förnybar el en viktig roll.

Liberalerna är också tveksamma till den nyssnämnda energiöverenskommelsen eftersom den innehåller skrivningar om kärnkraftens framtid som är så svårtolkade att inte ens de som står bakom överenskommelsen tycks vara överens om innebörden. Detta skapar naturligtvis en olycklig osäkerhet om kärnkraftens framtida roll.

Jag och Liberalerna anser att Sverige behöver en mer likvärdig beskattning inom energisektorn och en liberalisering av energipolitiken som sätter klimathänsyn, långsiktiga spelregler och konkurrensneutrala villkor i första rummet. Visionen för energipolitiken bör enligt min och Liberalernas uppfattning vara en långsiktigt hållbar och klimatneutral energiförsörjning med högsta möjliga

försörjningstrygghet och energisäkerhet. Svenskproducerad el kan med fördel även exporteras till gagn för andra länders försörjningstrygghet, energisäkerhet och möjligheter att ersätta fossilbränslebaserad elproduktion.

Tekniska innovationer och produktutveckling liksom utvecklingen av nya tjänster och affärsmodeller är enligt min och Liberalernas uppfattning viktiga delar för att kunna skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Det finns en stor potential i att fortsätta bygga ut förnybara energislag som solenergi och biogas samt att utveckla nya tekniker som vågkraft. Mer förnybar energi ökar emellertid behovet av att kunna lagra el och av att öka energisystemets flexibilitet. I det budgetalternativ som Liberalerna presenterar i motion 2016/17:3459 – och som jag står bakom – föreslås därför en satsning på forskning och innovation kring energilagring och batterier. För 2017 tillförs därför drygt 4 miljoner kronor till anslaget 1:4 Energiforskning. I samband med behandlingen av den kommande forskningspropositionen aviserar Liberalerna dessutom att de kommer att avsätta medel till en forskningsreaktor som ska kunna bidra till utvecklingen av det som brukar kallas fjärde generationens kärnkraft. Det handlar om en teknik som har potential att sänka utsläppen av koldioxid samtidigt som kärnavfallet kan bearbetas och återanvändas som bränsle.

När det gäller anslagen inom utgiftsområde 21 Energi i övrigt anser jag att det är beklagligt att regeringen fortsätter att stimulera utvecklingen när det gäller förnybar energi genom en rad kortsiktiga bidrag. Vad som behövs är i stället långsiktiga och teknikneutrala styrmedel. Jag instämmer därför i Liberalernas uppfattning att anslagen 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft och 1:6 Planeringsstöd för vindkraft bör avvisas i sin helhet. Eftersom jag och Liberalerna gör en annan bedömning än regeringen när det gäller vilka insatser som krävs för ett stabilt och klimatsmart energisystem förordar jag även lägre anslagsnivåer än regeringen när det gäller ytterligare några anslag, vilket framgår av tabellen i bilaga 2.

Jag har redan lyft fram värdet av en fortsatt elektrifiering inom transportsektorn för att kunna nå viktiga klimatmål. För att nå framgång på detta område behövs det dock en bättre laddinfrastruktur. Det är rimligt att staten står för en del av denna kostnad och jag står därför bakom Liberalernas förslag om en satsning för att stimulera utbyggnaden av laddinfrastruktur. För 2017 innebär det att Liberalerna i sitt budgetförslag tillför 75 miljoner kronor till ett nytt anslag för det ändamålet.

Utöver de invändningar jag har redovisat när det gäller fördelningen av anslag inom utgiftsområdet vill jag nämna att Liberalerna även har en del synpunkter och förslag på skatteområdet som har nära koppling till utvecklingen på energiområdet. Dessa frågor behandlas dock av skatteutskottet.

5. Anslag inom utgiftsområde 21, punkt 2 (KD)

Penilla Gunther (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill jag och Kristdemokraterna ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och

känna trygghet och som gör det lättare för människor att gå från utanförskap till arbete. Förutsättningar ska skapas för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Genom en välfungerande ekonomisk politik och med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap förbättras.

Genom sitt beslut den 23 november 2016 fastställde riksdagen att de samlade utgifterna för utgiftsområde 21 Energi inte får överstiga 2 876 898 000 kronor 2017 (bet. 2016/17:FiU1). Som tidigare framgått är utgångspunkten i detta ärende således att ramen är fastställd. Jag står fast vid uppfattningen att anslagen inom utgiftsområde 21 borde ha utformats i enlighet med förslaget i Kristdemokraternas budgetmotion 2016/17:3320. I den nyssnämnda motionen har Kristdemokraterna presenterat en politik som är ett helhetsalternativ till regeringens budgetproposition. När det förslaget till budgetram för utgiftsområde 21 Energi nu har fallit avstår jag från att delta i utskottets beslut när det gäller anslagen för 2017. I detta särskilda yttrande redovisar jag den syn på energipolitiken som Kristdemokraterna har presenterat i motion 2016/17:3393.

En trygg och säker energiförsörjning är en viktig motor för den svenska ekonomin och avgörande för välfärdens fortsatta utveckling i vårt land. Svenska företag och konsumenterna ska kunna lita på att det finns en tillförlitlig elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är av stor vikt för svenska jobb och svensk konkurrenskraft. Min och Kristdemokraternas syn på energipolitiken är att den ska grunda sig på förvaltarskapstanken. De ändliga resurserna ska förvaltas, inte förbrukas. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Kristdemokraterna vill se en mångfald av förnybar energi inom transportsektorn, industrin, uppvärmningen och elproduktionen och fler investeringar i långsiktiga och hållbara energislag. Ett energisystem som innehåller såväl storskaliga som småskaliga element anpassade till lokala och industriella behov bör eftersträvas.

Kristdemokraterna har länge förespråkat ett partiöverskridande energipolitiskt arbete, vilket vi nu kan se i form av den tillsatta Energikommissionen vars uppdrag är att se över det framtida behovet av en god och säker elförsörjning. Energikommissionens arbete är inne i en slutfas. I juni 2016 kunde dessutom en energiöverenskommelse träffas mellan fem riksdagspartier. Kristdemokraterna är ett av de fem partierna och jag välkomnar således överenskommelsen.

Trots energiöverenskommelsen är det viktigt att det energipolitiska arbetet inte stannar av. Jag och Kristdemokraterna vill exempelvis peka på behovet av satsningar på forskning för att trygga den framtida energiförsörjningen. Även om forskningsfokus bör ligga på förnybar energi bör det finnas utrymme för forskning på kärnenergiområdet, inte minst för att kunna tillgodose det kompetensbehov som finns för att kunna säkerställa en trygg och effektiv drift av de befintliga kärnkraftverken. Kristdemokraterna är positiva till kärnkraftens

framtid i Sverige under de förutsättningar som läggs fast i energiöverenskommelsen.

Energipolitiken har tydliga internationella dimensioner, och EU spelar en viktig roll på området. Jag anser i likhet med Kristdemokraterna att EU:s energipolitik ska vara tillväxtfrämjande och långsiktigt hållbar och jag ser mycket positivt på utvecklingen av energiunionen för att uppnå målen om en säker, hållbar, konkurrenskraftig och ekonomiskt överkomlig energi för EU och dess medborgare. Med en nästan koldioxidfri elproduktion kan Sverige bidra till minskat kolkraftsberoende i t.ex. Danmark, Tyskland och Polen.

Transportsektorns fossilbränsleberoende är en fråga som måste tas på största allvar. Här vill jag nämna att Kristdemokraterna har föreslagit en satsning på laddinfrastruktur för elfordon om 125 miljoner kronor under 2017. Förslaget är väckt inom utgiftsområde 22 Kommunikationer och behandlas därför inte i detta betänkande.

När det gäller anslagsfördelningen inom det här aktuella utgiftsområdet 21 Energi har jag och Kristdemokraterna avvisat regeringens anslagsförslag för 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (–10 miljoner kronor). Vidare har Kristdemokraterna föreslagit en 110 miljoner kronor lägre nivå på anslaget 1:8 Energiteknik än vad regeringen föreslår. Förutom detta förekommer några mindre anslagsjusteringar i förhållande till regeringens förslag i huvudsak som en följd av olika sätt att beakta pris- och löneomräkningsfaktorer.

Avslutningsvis vill jag påminna om att ovan nämnda motion 2016/17:3393 (KD) utöver förslaget till anslagsfördelning innehåller ytterligare mer än 20 konkreta förslag med energipolitisk anknytning. Flertalet av dessa saknar direkt påverkan på anslagen för budgetåret 2017 eller faller inom andra utskotts beredningsområden och behandlas därför inte i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:1 Budgetpropositionen för 2017 utgiftsområde 21:

1. Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 255 000 000 kronor under 2017 (avsnitt 2.7.9).
2. Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2017–2020 som riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (avsnitt 2.8.2).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2017 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 2.8.3).
4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2017 ramanslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt följande uppställning. [Här avses anslagstabellen på s. 9 i prop. 2016/17:1 utg.omr. 21.]
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2. [Här avses anslagstabellen på s. 10 i prop. 2016/17:1 utg.omr. 21.]

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om laddstolpar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1558 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet för svensk energiproduktion bör vara att uppnå klimatneutralitet, dvs. att inte bidra till växthuseffekten, och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla investeringsstödet till solceller och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energiforskning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förändrat avkastningskrav för Svenska kraftnät senast till bolagsstämman 2018 och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2898 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på en forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3119 av Anders Åkesson m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör höja ambitionerna till 30 procent förnybar energi i transportsektorn till 2020 och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3127 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3438 av Rickard Nordin m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3459 av Maria Weimer m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2Regeringens och oppositionens
anslagsförslag

Anslag för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen					
		M	SD	C	L	KD	
1:1	Statens energimyndighet	281 284	-34 555	-15 000	-19 560	-20 037	-1 555
1:2	Insatser för energieffektivisering	233 000					
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10 000		-10 000		-10 000	-10 000
1:4	Energiforskning	1 420 788	-11 012	-25 000	-11 010	+4 325	-1 012
1:5	Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	52 600					
1:6	Planeringsstöd för vindkraft	15 000		-15 000		-15 000	
1:7	Energimarknadsinspektionen	118 898	-10 425		-425	-283	-425
1:8	Energiteknik	440 000	-340 000	-440 000	+50 000	-340 000	-100 000
1:9	Elberedskap	255 000		-25 000			
1:10	Avgifter till internationella organisationer	25 328					
1:11	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	25 000	-25 000		-25 000		
	<i>Nya anslag</i>						
99:1	Forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft			+25 000			
99:2	Investeringsstöd biogas			+100 000			
99:3	Vätgasstrategi			+50 000			
99:4	Laddinfrastruktur				+150 000	+75 000	
Summa för utgiftsområdet		2 876 898	-420 992	-355 000	+144 006	-305 995	-112 992

BILAGA 3

Regeringens och oppositionens förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Tidsperiod	Avvikelse från regeringen					
			M	SD*	C	L	KD	
1:2	Insatser för energieffektivisering	160 000	2018–2021	±0	±0	±0	±0	±0
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10 000	2018–2019	±0	-10 000	±0	±0	±0
1:4	Energiforskning	3 500 000	2018–2021	±0	±0	±0	±0	±0
1:6	Planeringsstöd för vindkraft	20 000	2018–2019	±0	-20 000	±0	±0	±0
1:8	Energiteknik	50 000	2018–2019	±0	-50 000	±0	±0	±0
1:9	Elberedskap	330 000	2018–2020	±0	±0	±0	±0	±0
1:10	Avgifter till internationella organisationer	36 000	2018–2019	±0	±0	±0	±0	±0
1:11	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	25 000	2018–2019	±0	-25 000	±0	±0	±0
Summa beställningsbemyndiganden	4 131 000			±0	-105 000	±0	±0	±0

* Sverigedemokraternas förslag när det gäller bemyndiganden har väckts under utskottets beredning av ärendet.

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Statens energimyndighet	±0	281 284
1:2 Insatser för energieffektivisering	±0	233 000
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	±0	10 000
1:4 Energiforskning	±0	1 420 788
1:5 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	±0	52 600
1:6 Planeringsstöd för vindkraft	±0	15 000
1:7 Energimarknadsinspektionen	±0	118 898
1:8 Energiteknik	±0	440 000
1:9 Elberedskap	±0	255 000
1:10 Avgifter till internationella organisationer	±0	25 328
1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	±0	25 000
Summa för utgiftsområdet	±0	2 876 898

BILAGA 5

Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag	Tidsperiod
1:2 Insatser för energieffektivisering	±0	160 000	2018–2021
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	±0	10 000	2018–2019
1:4 Energiforskning	±0	3 500 000	2018–2021
1:6 Planeringsstöd för vindkraft	±0	20 000	2018–2019
1:8 Energiteknik	±0	50 000	2018–2019
1:9 Elberedskap	±0	330 000	2018–2020
1:10 Avgifter till internationella orga- nisationer	±0	36 000	2018–2019
1:11 Lokal och regional kapacitetsut- veckling för klimat- och energi- omställning	±0	25 000	2018–2019
Summa beställningsbemyndiganden	±0	4 131 000	

BILAGA 6

Reservanternas anslagsförslag

Reservation 2, punkt 2 (SD)

Förslag till beslut om anslag för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1 Statens energimyndighet	-15 000	266 284
1:2 Insatser för energieffektivisering	±0	233 000
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	-10 000	0
1:4 Energiforskning	-25 000	1 395 788
1:5 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	±0	52 600
1:6 Planeringsstöd för vindkraft	-15 000	0
1:7 Energimarknadsinspektionen	±0	118 898
1:8 Energiteknik	-440 000	0
1:9 Elberedskap	±0	255 000
1:10 Avgifter till internationella organisationer	±0	25 328
1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	-25 000	0
<i>Nya anslag</i>		
99:1 Forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft	+25 000	25 000
99:2 Investeringsstöd biogas	+100 000	100 000
99:3 Vätgasstrategi	+50 000	50 000
Summa för utgiftsområdet	-355 000	2 521 898

BILAGA 7Reservanternas förslag till beställningsbe-
myndiganden**Reservation 2, punkt 2 (SD)**

Utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag	Tidsperiod
1:2 Insatser för energieffektivisering	±0	160 000	2018–2021
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	-10 000	0	2018–2019
1:4 Energiforskning	±0	3 500 000	2018–2021
1:6 Planeringsstöd för vindkraft	-20 000	0	2018–2019
1:8 Energiteknik	-50 000	0	2018–2019
1:9 Elberedskap	±0	330 000	2018–2020
1:10 Avgifter till internationella orga- nisationer	±0	36 000	2018–2019
1:11 Lokal och regional kapacitets- utveckling för klimat- och energiomställning	-25 000	0	2018–2019
Summa	-105 000	4 026 000	